

ДУШАН ФАЙЗИЙ
МЕНИНГ
МУҲАББАТИМ

ШЕЪРЛАР

Ўз
Ф 20

Файзий, Душан. Меннинг муҳаббатим: Шеърлар.— Т...:
Адабиёт ва санъат нашриёти, 1983. — 160 б.

«Шеъринг ҳамниша инсоннинг яқин сирдоши ва суҳбатдоши бўлиб келган. Қўлимда ушбу китобу қалбимда бир дунё эзгу ҳаяжон ила қаршингизда турибман», — дейди муаллиф. Шoirини ҳаяжонга солган нарса Ватан ва халқ тақдири, инсоннинг муқаммал бахти, меҳнати, келажак ҳақидаги хаёлларидир. Ушбу тўплам Душан Файзийнинг кейинги йилларда яратган шеърини асарларидин дасталанган.

Файзий, ДУШАН. МОЯ ЛЮБОВЬ: стихи

Ўз 2

4702570200 —35
Ф М 352 (04)—83 59—83

© Фафур Гулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти,
1983 й.

ҚАТРАЛАР

Қатралар!

Биз севган улкан ҳаётнинг
Бир бутун мазмуни сизда мужассам.
Уфқсиз.
Сарҳадсиз шул кoinотнинг
Ипидан-игнаси — сизда эрур жам.

Қатралар!

Тоиг маҳал гул япроғида,
Мавжланар бир. ёғду ичра қалтираб.
Ҳижронда термилган.
Ер ёноғидан
Тўкилар, гўёки. симобдай титраб.

Қатралар!

Ҳарсангтош бағридан сизиб,
Чўпон ташналигин қондирар ҳар дам.
Мен ҳам ўлтирмасдим таърифин ёзиб,
Ундан яралмаса шеърин ижод ҳам.

Қатралар!

Ҳеч қачон этмагай инкор
Табиатнинг сўнгсиз улуглигини.
Мен асло тасаввур қилмайман
Зинҳор,
Ҳаётнинг қатраларсиз тўлиқлигини!

Қатралар!
Бирлашиб сени соғ-омон
Арши аълогача кўтарди, дўстим.
Буюкликни севган, эй, азиз инсон,
Жажжи қатрани ҳам унутма бир зум!

1968

АЖИБ КУНЛАР

Замон айланди киши нигоҳида,
Суҳбатдошсан баъзан кечмишга.
Ширин хаёлотлар ўз гирдобида
Сени олиб кетар ўтмишга.

Кўз олдиндан ўтар:
Ажиб кунлар —
Болалик онлари...
Шовқинли кўчалар,
Йигитлик оловидан сачраган
Учқунлар.
Ол нурига чўмган ойдин кечалар.

Сени сеҳрлайди йигитлик чоғингда.
Табиатнинг гўзал,
Эрка малаги.
Ва ногаҳон
Кўнгил боғингда
Барг ёзар севгининг
Кўм-кўк палаги.

Атрофингга алангларсан ҳайрон,
Севги маъбудаси тутар қўлингдан.
Гоҳо ишқ етаклар,
Гоҳида — ҳижрон,

Адашурсан аросатда йўлингдан...
Йигитлик фаслига судрар баъзан хаёл,
Ажиб кунлар эди.
Ажойиб кунлар!
Нақадар хаёли. покиза, зилол,
Ажиб кунлар эди,
Ажойиб кунлар!

1969

САМАРҚАНД НОНИ

Понукдор дастурхонда —
Самарқанд нони,
Осиё қуёшидек иссиқ, фараҳли,
«Таги минора»дан келтиришди уни
Тандирнинг ҳарорати кетмаган ҳали.
Лйтиб беролмасман унинг тарихини,
Ўзбек улусидай қадимий эрур,
Бир гўзал келиндай қилишар таърифини,
Бутун ер юзи уни луғатсиз билур.
Келинчак ўзи ёпган ноннинг четига,
«Самарқанддан Москвага салом», деб ёзмиш.
Ки мисоли бир саҳифа қоғоз бетига
Шоирона ҳиссиёт-ла мисралар тизмиш.
Олинг, татиб кўринг,
Марҳамат, меҳмон.
Сахий бу дастурхон мунтазир Сизга.
Самарқандча кўк чой,
Осиёи нон,
Зиёфат шу йўсин бошланур бизда...
Меҳр чашмаси-ла йўғирилган бу нонда
Гўё сайқал топмиш меъморлик санъати.
Азизим, лоф эмас,
Мужассамдир унда.
«Бородино нони»нинг ҳушбўй лаззати!
Юртим тупроғида унган ҳар бошоқ
Онамдай азиздир,

Азиз, муқаддас!
Ногаҳондан ерга тушган бир ушоқ —
Олтин заррасидир,
Асло топталмас!
Баъзилар ажабланар,
Мен тушиб қолган
Нон ушогин олиб, суртсам кўзимга,
Бу эътиқодки отамдан мерос бўлган,
Мендан ҳам мерос бўлур ўғил-қизимга...
Замона гирдобида айланган тақдир
Бир ажиб рўшнолик келтирмиш бизга.
Нонимиз,
Бахтимиз,
Қайғумиз ҳам бир,
Насибамиз қоришиқ бир чимдим тузда!
Муборак шу тақдирга минг бор тасанно.
Топгану тутганимиз ўртада баҳам.
Попукдор дастурхонга
Ҳавас-ла боқур дунё,
Иқбол юлдузимиздан нурланур олам!

1970

УЛУҒБЕК ЮЛДУЗИ

Қоронғу тун эди.
Мудрарди олам,
Сафарга отланди улуғ мунажжим.
Гарчи у буюк бир подшо бўлса ҳам,
Бошин қуйи эгиб,
Кетар эди жим.
Тақдирга тан бермоқ —
Номардлик эрур!
Ва лекин йўқ эди ўзга бир чора.
Не ажаб!
Табиат жуда ҳам мағрур.
Баъзан подшолар ҳам бўлар овора!
Жаллод Улуғбекка кўтарди қилич,
Бир юлдуз қулади арши аълодан.
На инсон даҳоси,
На илоҳий куч.
Асраб қололмади уни балодан.
Ҳайҳот!
Оғу томган дамидан,
Юлдузлар ҳуснига сачраб кетди қон!
Фалак зор қакшади ўз аламидан,
Мангуга кўз юмди улуғ бир Инсон.
Ҳасса тутиб йиғлар кекса Самарқанд,
Буюк истеъдодга шуми мурувват?
Юлдузлар дунёсин сайр этган фарзанд
Ўзи бир юлдуздай сўнса оқибат!

Шу кун —
Мотам тутмиш барча юлдузлар.
Қора либос киймиш олтин нақш сарой.
Сочларин юлмишлар феруза қизлар,
Қора нур сочганмиш
Уша кеча ой!
Зарафшон тўлғаниб чиқмиш қирғоқдан,
Бошин ҳам этганмиш миноралар ҳам.
Ёш надир!
Қон йиғлаб аччиқ фироқдан,
Бобо қисматини кўрмишлар баҳам.
Мавжланиб оқувчи —
Наҳри Сиёбми?
Ёки Расадхона кўз ёшларими?
Юлдуз нигоҳими,
Ёки саробми?
Муҳаммад Тарагай қарашларими?..
Ўзбек улусини зор-зор йиғлатиб,
Ўзи йиғламасдан кетган улур зот.
Нодонлик бағрини нур-ла чок этиб,
Табаррук бир сиймо яшар умрбод!
Элатлар наздида бордир ривоят:
Инсон вафот этса —
Сўнармиш юлдуз.
Минг айланди замон!
Мўъжиза гоят:
Улугбек юлдузи сўнмасмиш ҳануз!

1970

Этар ўзин қатра-қатра тупроққа эҳсон,
Харсангларнинг кўз ёшлари —
бу зилол чашма.
Ҳаёт сари интилади ҳамиша шсон,
Мен чашмага олислардан боқурман ташна!

1971

СУЮҚЛИГИМ

Ассалом, эй она тупроқ,
Азиз Элобод,
Онагинам бағри каби маъсума даргоҳ,
Сажда қилгум сенга, сажда умрбод,
Суюқлигим,
Ардоқлигим,
Меҳринг бир дунё!
Беланчагим аллалаган қутлур хонадон,
Таъзим қилиб остонамда турибман бугун.
Қуллуқ сенга,
Ёруғ дунё бахш этган жаҳон,
Қабул айла,
Бир шеър битиб келдим сен учун.
Ҳар галгидек бугун яна келдим соғиниб,
Тупрогингни кўзларимга айлай тўтиё,
Даргоҳингга келмоқдаман эгилиб, сиғиб,
Ҳар кўча, боғ менинг учун азим бир дунё!
Замонанинг зайли экан,
Сендан йироқман,
Сени ташлаб кетурман деб ўйлабмидим ҳеч.
Йироқдаман!
Йироқдаги битта чирокман.
Лекин сени ёритолмай куйдим эрта-кеч.
Беандиша тентагим деб койима мени,
Билибмидим қисматимда не борлигини?
То тирикман,

Бир нафас ҳам унутмам сени,
Тил ифода эта олмас дил зорлигини.
Кечир, сени ёритмадим,
Укинчим қат-қат.
Беспарволик изтироби — юракда тугён!
Бир тугёнки—алангали ва оташ сифат,
Шу дамгача куйланмаган аламли армон!
Баъзан тўю маъракада,
Ахён-ахёнда,
Минг ташвишли хаёлинига келурман балким.
Ва лекин мен бор эканман ёруғ жаҳонда,
Ҳар дам сени ўйлаганда энтикар қалбим!
Балким,
Сенинг таърифингга ожиздир бу шеър,
Мадҳинг учун лозим эрур минг рангли дoston.
Қарздорман!
Қарздорман сендан она-ер,
Суюклигим, ардоқлигим!
Таърифи — жаҳон!
Болалигим қўмсаб келдим бугун қўйинингга.
Нигоҳимда чарх уради олис бир хаёл;
Қўмсаб келдим!
Болалигим топиб бер менга,
Ёки мени ўзинг билан мангу олиб қол!

1972

ГУЛ ФАСЛИ

Улкамда гул фасли!
Гузалдир олам,
Баҳор назокати шундай ҳамиша,
Гул фасли кезмоқда боғда,
Қирда ҳам.
Кезар далалару ўлкалар оша.
Келиндай ясаиниб келди гулбаҳор,
Нафосат маскани наврўзи олам.
Тоғ жамоли оппоқ.
Тоза, бегубор,
Гуллар япроғида ялтирар
шабнам.
Қуёш чарақлайди тиниқ осмонда,
Майсалар сочида ярқирайди нур.
Кўклам севишчилари сизмас
жаҳонга,
Табиат ҳуснида бир дунё гурур.
Қирларни безамниш лолақизгалдоқ,
Зангори либосда товланар боғлар.
Олма-ю, гилослар гулламниш оппоқ.
Лолага бурканмир адирлар, тоғлар.
Қирлар этағида нозли наъматак,
Еллар-ла ўйнашар,
Қилар табассум.
Мавжланиб очилмиш минг нозли малак,
Атирлар пуркайди хушбўй ва маъсум.

ЭЗГУЛИК

Ташвишларнинг ортаркан
Улгайганинг сари.
Бир ёнинг катта йўлдир.
Бир ёнда сўқмоқ.
Сен-ла рўбарў турар
Ҳаёт мўъжизалари,
Ҳаммасини дафъатан
Англаб етмайсан бироқ,
Ҳар куннинг ўз шодлиги-ю,
Ўз изтироби,
Ахир, фақат кулгу билан
Яшамас инсон.
Варақланар табиатнинг
Янги бир боби,
Не ҳайратки, ёйма-ёндир
Яхши ва ёмон...
Азиз юртим фароғатин
Кўрганда ҳар ғал.
Севинчларим қанот боглаб
Этдилар парвоз,
Фарзандларнинг иқболини
Уйлаб ҳар маҳал,
Тер тўкарман машаққатлар
Чекиб қишу ёз.
Истайманки, парча ноним
Бўлсин беминнат,

Гўдакларнинг чеҳрасини
Кўрайин хандон.
Меҳнат билан эгизакдир
Қадр ва қиммат.
Инсонийлик шарафи деб
Фидо бўлсин жон!
Дилим чексин нодон дўстнинг
Аччиқ фироғин,
Эговласин асабимни
Изтироб, алам.
Майли, кўрай ҳасадгўйнинг
Нохуш нигоҳин
Ва ҳаттоки рақибимнинг
Ютуғини ҳам!
Фақатгина базму роҳат
Эмас бу дунё,
Майли, кўрай алам, ҳижрон,
Бардош — барини,
Аммо ёлғиз тилагимдир:
Кўрмайин асло —
Оналарнинг дард-аламли
Кўз ёшларини!

1972

МАНГУЛИК

Дунёни титратган уруш —
тугаб кетди.
Олисларда қолди —
Унинг тўзонлари,
Орадан бир талай воқеалар ўтди,
Лек, унут бўлмади
дахшатли онлари.
Гарчи,
олисларда қолди у тўзонлар,
Аммо,
Дарди ҳамон эзади дилларни.
Дунёни ардоқлар
Хайрли замонлар,
Ардоқлаб турибмиз қитъалар.
Элларни.
Калбларда кезади аянич хотиралар,
Унутиб бўлмади
фарзандлар ёднинг!
Гарчи,
биздан ҳеч на талаб этмас улар,
О!
Англаб турамиз улар фарёдини.
Жангда қурбон бўлган
Фарзандлар шаънига —
Бунёд этдик бугун
Улкан бир ёдгорлик.

Таскин берган бўлди
тириклар жонига,
Гўёки —
Тугади дилдаги интизорлик .
Ҳукм сураб буида мангулик,
Сукунат,
Ёниб турар ҳамиша
Муқаддас олов.
Қимнингдир
Ҳамонки ҳасратлари қат-қат.
Ҳар тонг
Бир қучоқ гул қолдирар биров!
Гўё,
Прометей бир учқун қолдирган,
Шафақ ранг
Бир гулхан доим ёниб турар.
Иўқ!
Оддий олов эмас ловиллаб турган,
Уша —
Марҳум фарзандлар юраги ёнар!

1972

МУАЛЛИМ

Ассалом, муаллим!
Менинг Афлотуним!
Бошим ерга эгиб
                                қилурман таъзим.
Сенинг шарафингга талпинади маним —
Субҳидам чоғида
                                назмий бу сўзим.
Бу — куз жилосида
                                ранг-баранг товланган
Мунис табиатнинг
                                сахийлиги дилда,
Олис хотиралар
                                занжирига боғланган
Олқиш,
                                ташақкурлар
                                такрорланур тилда.
Утмиш хаёлотлар
                                сарчашмасида
Жонланди   ✎
                                муҳтарам
                                улуғ бир сиймо.
Ҳар бир сонияси —
                                минг бир қасида,
Ҳар фасли —
                                ўзгача ажиб бир дунё!
Этагингдан тутуб юрдим сўқмоқларда,

ҚУЗЛАРИНГНИ ИЗЛАБ

Уша тароватли, ойдин кечада,
Ўзга бир суҳбатда сени учратдим.
Йўлимни йўқотиб катта кўчада,
Оёқ этган томон тентираб кетдим.

Сўнгги йўқ бир олам туюлди менга
Дилимни ўқситган ўша узун тун.
Мунгли бу ҳасратни айтардим кимга,
Наинки ҳасратдир! Заҳарли тутун!

Эшигинг олдида бегона бир из —
Кўрдиму кўзимга тор бўлди жаҳон.
Холи бу дунёда қолгандим ёлғиз,
Ногаҳон мени тарк этганинг замон.

Ҳижрон мусибати тушганда бошга,
Уша тун мен эдим ожиз, нотагон.
Тақдир пешанамни урганди тошга,
Қўзларингни излаб кўзларим гирён.

Нигоҳингни излаб ҳар оқшом маҳал,
Хаёлан сийнанга қўярканман бош,
Умидларим чил-чил синганда ҳар гал,
Гўёки тугарди қалбдаги бардош.

Шунда мен ақлнинг измига кириб,
Сени хаёлимдан қувмоқ бўлардим.
Ва лекин дилимда суратинг кўриб,
Гўё бир ҳайкалдек қотиб қолардим.

Мен сени қанчалик қувмоқ истамай,
Ҳайҳот! Иложини топмадим бироқ.
Ўз-ўзим қанчалик қийнаб-қистамай,
Қалбим талпинарди сенга баттарроқ!

Балки, саодатли, хайрли бир кун
Сухбатингга яна этурсан ошно.
Қайта ғунча очиб баҳор мен учун,
Мунаввар бўлғуси ўша кун дунё!

1973

•

БУҒДОЙЗОРДА

Тонг заррин кокилларин
ёзар экан қир узра,
Қалбда бир олам севинч,
йўл олдим дала томон.
Улкамнинг жамолига тикилдим
чанқоқ кўз-ла
Покиза ҳис-туйғулар
қамради мени шу он.
Субҳидам шабадаси
ўйнайди япроқларда,
Майин оҳангларида
чайқалади буғдойзор.
Олтин бошоқлар мавжи
яқину йироқларда.
Она-ернинг тухфаси
нур қиёси беғубор.
Балқиб турган ёз фасли
суюкли республикам,
Чинорқомат йигитдай
серсавлату баркамол.
Ғалла ўрими борар
ғаллаки ғарам-ғарам,
Хазиналар тўла дои —
яшнаб турган истиқбол.
Олтин олтин эмасдир,
аслида ғалла — олтин,
Ҳар бошоғин кўзларга
арзир этсак тўғтиё.

қадрдон,
 Суюк ва қадрдон дарё тўлқини.
 Шу суюк соҳилда —
                                   ота изидан,
 Сўқир эгатлардан излар бахтини.
 Шунга меҳр қўйди болалик кезидан,
 Кўзлади деҳқоннинг
                                   камтар тахтини.
 Баъзи бировлардек —
                                   оғирнинг устидан
 Айшу ишрат дея юрмади изғиб,
 Кўча-кўйда санғиб,
                                   бескорлик дастидан
 Афтода бўлмади сочлари тўзғиб.
 Буюк шараф бўлди
                                   пахтакор деган ном,
 Ҳалол меҳнатидан тонди эътибор.
 Уни зийнатлади.
                                   иззату эҳтиром,
 Олам шуҳрат берди унга пахтазор.
 «Хой, сувчи йигит», дер тегажоқ сулувлар.
 Бир дам юраги м ёндирар бу сўзлар.
 Жўякларда.
                                   милдираб оқиб борар сувлар,
 Қалбга эса
                                   туғён солар қора кўзлар.
 Уқариқ бошида,
                                   чўмиб хаёлга,
 Яшил пайкалларга тикилган замон,
 Ногоҳ кўзи тушди соҳибжамолга,
 Ногоҳ титраб кетди қўлида кетмон...
 Баҳор бўйи давом этган
                                   ўжарлик ҳамон
 Табиатнинг йўлидаги ўнқир-чўнқирдир.
 Не ажабки.
                                   ҳаёт йўли эмасдир равон,

БЕШТОВ ҚАСИДАСИ

Баҳор чечак очган.
Қирлар лолазор...
Яна Қавказ сари этдим сабҳат.
Сайри юрт нашъасин қилдим ихтиёр,
Бир оз кўнгилхушлик,
Бир оз табобат.
Ҳар сафар бу элга тушганда йўлим,
Қалбимни чулғайди севинч, ҳаяжон.
Таъзимки қилурман,
Кўксимда қўлим,
Демак — гўзал ҳислар унга армуғон.
Гўзал Қавказ.
Буюк тоғлар ўлкаси!
Оқ қалпоқли Эльбурс гўёки осмон.
Бештов!
Табиатнинг сулув эркаси,
Ҳар гал сенга етмоқ — эрур бир армон.
Яна остонангда турибман бугун,
Ўзбекча эҳтиром!

Ол, сенга тортниқ.

Бир қўшиқ куйламоқ бўлдим сен учун,
Не эзулик бўлгай қўшиқдан ортиқ!

* * *

Ҳеч нарсани аямаган сендан табиат.
Кўксинг узра ёзиб қўймиш зангори гилам.

Улуғ Кремлнинг ёқут юлдузлари,
Унинг нурларига чанқоқ тикилмиш,
Дунё халқларининг умид кўзлари.
Қуёш нурларида
Минг хил товланиб,
Камалак ранг боғлар тортар хаёлни.
Лола таққан қирлар мавжланиб, ёниб,
Намойиш этади кўрку камолни.
Менинг поёни йўқ Азиз Ватаним,
Муқаддас, дахлсиз, суюк, мўътабар.
Элатлару эллар, юртимдир маним,
Олис Камчаткадан —
Карпатга қадар!

1974

ТОҢГ ХАЁЛИ

Бугун яна тун ўтди бедор,
Олисга бошлади хаёллар.
Кимдир унда менга интизор.
Интизордир поёнсиз йўллар.

Интиламан туннинг изидан,
Етолмайман манзилга бироқ.
Сарҳаднинг ул—нарги юзидан,
Кўрингандай бўлар бир чироқ.

Ҳаяжонга тушган дилимни,
Аллалайди тун қоронғуси.
Равшан этар баъзан йўлимни,
Юлдузларнинг олис ёғдуси.

Баъзида адашиб сўқмоқда.
Атрофимга боқаман ҳайрон.
Бир шарпа йўқ яқин-йироқда,
Ёлғизликдан юракда туғён.

Шу заҳот кўринди бир зарҳал,
Уни қувиб кетдим изма-из.
Бахтимни қарангки, шу маҳал —
Тонг мен-ла турарди юзма-юз!

1975

ЧЕГАРАДА

(«Улуғ дўстлик» туркумидан)

Узларига кўчиргандай
Европа гўзаллигин
Чегарада икки байроқ
Турар ҳилпираб мағрур.
Кундуз қуёш қизитганда
Гўё елпир бир-бирин,
Тунда эса юлдуз бўлиб
Бир-бирига сочар нур.

Бир — бизнинг қудратимиз—
Болға ва ўроғимиз,
Иккинчиси Булғор тонгин
Узида акс эттирар.
Бир — бизнинг қуёшга тенг,
Лола ранг байроғимиз,
Иккинчисини манглайида
Булғор герби ярқирар.

Бу байроқлар ҳилпираркан,
Водийлар олар ором,
Шу байроқлар тўлқинидан
Ёришиб борар дунё.
Икки халқнинг муҳаббатин
Узда этиб намоён,
Бир-бирини қучоқлашиб
Суяшиб турар гўё!

1975

АССАЛОМ, БУЛҒОРИЯ!

Тонг отмоқда,
Чегарада тўхтади поезд.
Вагонларнинг ойнасидан силкинди қўллар.
Қани энди ўзингизни боса олсангиз,
Қўллар қўлга туташди-ю.
Дилларга диллар.
Ўзбекистон саломини топширдим қалбдан,
Қутлуғ тонгда кутиб олган —
Булғор дўстимга.
Меҳр тўла қалб сўзлари учаркан лабдан,
Тошкентдаги учрашувлар тушди эсимга.
Қўм-қўк либос кийиб олган —
Водий бепосн —
Чўмилгандай оппоқ тонгнинг
Нурли наҳрига.
Поезд борар гўзал шаҳар — София томон,
Гўё бизни азиз дўстлар босар бағрига.
Қўз қамашар гулзорларнинг боқиб ҳуснига,
Булғория гўзалликка шунчалар бойми?
Ўз-ўзимга савол бердим усти-устига.
Қайдан олган Булғория бунча чиройини?!

1975

ҚИРҒОҚДА

Қиргоқдаман.
Чайқалади Булғор денгизи,
Бетларимни силаб ўтар
Салқин шамоли.
Тўлқин гўё қилич каби
Кесар сув юзини —
Бунча гўзал, дилкаш экан
Денгиз жамоли!
Узоқларга тикиламан
Кучли тўлқинлар,
Бир лаҳзада денгиз узра
Кўтарар тўфон.
Қирғоғига сиғмагандек
Тинмай шовуллар,
Шунда гўё —
Тўлқин ичра қолади жаҳон.
Бу тўлқинлар —
Душманларнинг тўсиб йўлини,
Булғор элин қўриқлайди
Кечаю кундуз.
Агар ёвлар бу ўлкага
Чўзса қўлини,
Жанг қилгудай,
Чегарада туриб юзма-юз,
Олов бўлиб ёпишгудай
Ев оёғига.

Қалқон бұлиб
Қайтаргудай келган изига.
Тўлқни уриб қадалгудай
Ёвлар бағрига.
Даҳшат солиб
Кўрнингудай унинг кўзига...
Узоқларга тикиламан
Мавжли тўлқинлар
Қулоч ёзиб чонар баъзан
Қирғоққа томон.
Булғор ерини аллалар,
Упар,
Эркалар,
Гўё шунда
Она учун фидо этар жон!
Шу дам бирдан
Кўз олдимда бўлар намоён;
Шўх тўлқинлар
Упар гўё жигарбандини.
Қўшиқ айтиб шовуллашар,
Гўё меҳрибой —
Она тинмай аллалайди
Ўз фарзандини!

1975

МЕҲР

Ез пайтида бўлдим меҳмон
Қабул қилдинг қучоқлаб.
Булғор дўстим
Сигмас эди —
Қувончларим дилимга.
Ўзбек юртин сенга бўлган
Меҳрин юракда сақлаб,
Улуғ дўстлик номи билан
Йўл олгандим элингга.

Ҳар ғалабанг эшитганда
Севиниб ёш боладай.
Завққа тўлиб тилар эдим
Ватанинг иқболни.
Пахтазордай мавжландиму,
Тўлқинландим дарёдай,
Биринчи бор кўрарканман
Элингнинг жамолини .
Юртинг шунчалар гўзалу
Шунча кўркамми сенинг!
Қучоғингда ором олдим,
Шунча дилбарми бағринг?
Қуёш шунда туғилганми
Бунча иссиқ Ватанинг?
Билолмадим қайси иссиқ —
Қуёшми ёки меҳринг?!

1975

1941-ЙИЛ ШЕЪРИ

1

Ноғиҳондан қуёшнинг
Юзини булут ўраб,
Бахтиёрлик қўшигин
Тори узилган маҳал.
Эй, менинг азиз юртим!
Ғамгин чехрангга қараб,
Борлигим қалтировди
Уша қўрқинчли саҳар.

2

Уша ёзда бошингга
Мусибат тушган чоғи,
Менинг болалигим ҳам
Аро йўлда қолганди.
Кўз ёшларидан сўлиб
Келинларнинг ёноғи,
Бир ҳафталик кувлар
Фронтга йўл олганди.

3

Болалик шўхлигига
Тўйиб улгурмасимдан,
Ун етти ёшлигимда
Қўлимга тутдинг қурол.
У саросар дамларим
Ҳеч чиқмагай эсимдан,

Орзуларга дарз кетган,
Офат аралаш бир ҳол.

4

Беқасам тўн киймоқлик
Насиб қилмади менга,
Йигит зотики бордир
Шинел кийиб юрарди.
Қўникиб ҳам қолгандик
Шу тақдиру шу кунга,
Урушнинг даҳшатлари
Остонада турарди.

5

Ешлигим ўтди фақат —
Сенинг ташвишинг билан,
На эркалик, на шўхлик
Бизга бўлмади ҳамдам.
Ҳисоблашмасди замон
Ешлигинг, ёшинг билан
Соя солиб турарди
Бошимизга дарду ғам.

6

На қорним, на эгнимни
Ўйламадим мен ахир.
Оч ва юпун бўлсам ҳам
Ватан, сени ўйлардим.
Қайси гуноҳим учун
Жазолар мени тақдир?
Бу ёғини ўйламай,
Сени тавоф айлардим.

МИНГ ХИЛ БЎЁҚ...

Баҳор!
Рангларингдан бергил менга ҳам:
Мен ҳам жилоланай —
Мисли камалак.
Минг хил бўёқлардан—дилимда алам,
Не ҳам қолди дейсан — аламдан бўлак!

Бошланган кунёқ —
Қиш изгирини.
Оппоқ ранг ҳукмрон далаю қирда.
Қорнинг тўзонида илгачим уни,
Оппоқ табиатда ва оппоқ нурда...

Қайда сенинг ўша — алвон гуллари,
Қирмизи ҳуснингни соғинмиш юрак.
Лолага бурканар ўтган йўллари,
Сенга интизордир — орзу ҳам тилак.

Минг хил бўёқлардан — дилимда алам.
Баҳор!
Рангларингдан бергил менга ҳам...

18. 1. 1977

ЧАНҚОҚ ҲИСЛАР

Баъзида чанқоқ ҳислар қилар ғалаён,
Сенинг оҳу кўзларинг кўрмоқ истайман.
Ҳажрингда куйган юрак кўтарар тугён,
Бир нафас ёнгинангда турмоқ истайман.
Муҳаббатинг завқидан —
Кўнглимда баҳор,
Оламни яшартирар севги ёлқини.
Ёшликнинг кўрки — ҳусни
Тонгдай беғубор,
Зарафшондай мавж урар севги тўлқини.
Уша олис йўлларда кезади букун,
Висолнинг умидида ёлғиз тилагим.
Даста гуллар термишдир —
Бу тонг сен учун,
Сенинг меҳрингга ташна бўлган юрагим.
Бир нафас ёнгинангда турмоқ истайман.
Уша оҳу кўзларингни кўрмоқ истайман.

19. 2. 1977

ОЛИС ХОТИРАЛАР

Қишлоғим йўлида кетмоқдаман ёлғиз,
Нигоҳда чарх урар олис хотиралар.
Атрофим кузатиб кетарканмап,
Шу кез —
Ажиб бир ҳолатки — хаёлимни чулғар.
Бир пайтлар,
Шу йўлнинг икки ёнини ҳам.
Чинор қомат дарахтлар турарди безаб.
Сояси-ю, мевасин кўрардик баҳам,
Қуриғанин кесардилар қишни кўзлаб.
Не ажабки —
У дарахтлар қулаб кетмишдир,
На соя қолмиш энди, на мева қолмиш.
Энди — ўкинч хотира,
Энди ўтмишдир,
Келиб-келиб охири ривоят бўлмиш...
Қишлоғим йўлида кетмоқдаман ёлғиз,
Йўл четида қимирлашар дурқун чоллар,
Уларни кузатаман,
Қувонади кўз!
Саф тортиб, бўй чўзишар —
қатор ниҳоллар!

20.2.1977

ҚУЁШ ПАРЧАСИ

Қафтим узра тутиб қуёш парчасин,
Сенинг қўлларингга узатдим, эркам.
Неки эзгулик бор дилда, барчасин —
Сенга бағишладим,
Сенга, фариштам!

Яхши ният ила қабул эт уни,
Бутун борлигингни айлағай равшан.
Ҳасадли кўэлардан асрағай сени,
Пойингда гуллағай бир ажиб гулшан!

Қуёш парчаси деб сенга тутганим,
Саховатга тўла ўша юракдир,
Истиқболингга ҳавола этганим,
Қарашларингга зор! —
ўша тилақдир.

Неки эзгулик бор дилда,
барчасин —
Сенга бағишладим,
Сенга, фариштам!

24. 2. 1977

ЭЪТИҚОД

Қуёшдек муқаддасдир менинг эътиқодим.
Онамнинг сути билан киргандир қонимга.
Уни пок сақлаш эрур доим фикру ёдим,
Баҳор нафасидек сингмиш менинг жонимга.
Ҳаётда не иссиқ,

не совуқни кўрмадим,
Эзгуликка чин садоқат —
бўлди йўлдошим.

Не савдога тушиб.

Не йўллардан юрмадим,
Ҳамиша ғолиб келди бурчим ва бардошим.
Сидқидилдан элу юртнинг юкин кўтармоқ,
Оғирини енгил этиш — қалбим йўриги.
Ноғиҳоний бахтсиз кимса ҳолини сўрмоқ —
Одамийлик тантанаси!

Виждон буйруғи.

Игна билан қудуқ қазиш —

Пешона тердир,
Баъзи бирлар нодонликда айблар, балким.
Мен меҳримни сарфлаганим —

Шу она ердир,

Борлигимни бахш этганим

Шу азиз халқим!

Эътиқодсиз яшаш —

ахир пинҳоний кулфат,

Бу дунёдан элсиз, ёрсиз — ёлғиз ўтмоқдир!

Қалби музлар даврасида совуқ бир суҳбат,
Самимият гулшанини хазон этмоқдир!
Қуёшдек муқаддасдир менинг эътиқодим.

28. 1. 1977

ҚИРНИНГ ЭТАКЛАРИДА...

Қирнинг этакларида ям-яшил майса,
Қуёш нурига чўмиб, яшнаб. яйрайди.
Ноғиҳондан қуёшнинг тафти камайса,
Шу заҳот эптикиб осмонга қарайди.
Дарҳақиқат,
Қайдандир бўлишди пайдо,
Бир-бирига эргашган булутлар.
Позиккина майсага қасд қилиб гўё,
Қуёшнинг нурларини тўсишди улар.
Аммо,
Майса ўксиши бормас узоққа,
Булутларни қувимоқда баҳор шамоли.
Яна рўшнолик қайтар яқин-йироққа,
Яна чарақлаб кетар қуёш жамоли.
Бир лаҳзалик ташвишдан — олам ҳаяжон,
Қоп-қора тўпон каби дунёни тутди.
Яхшиямки,
Бўлишиб бир лаҳза меҳмон
Булут ҳам ўтиб кетди, соя ҳам кетди.
Ва яна еру осмон кетур чарақлаб,
Яна қуёшга тушар майсанинг кўзи.
Осмондаги булутлар кетар-ку тарқаб,
Ердаги булутлардан асрасин ўзи!
Қирнинг этакларида ям-яшил майса...

9. 3. 1977

ГУЛГА УЧЛИГИНГНИ БИЛАМАН

Гулга ўчлигингни биламан сенинг,
Орзиқиб кутасан баҳор келишин.
Гул ахир рамзидир ёшлик севгининг,
Истайсан боғларнинг гулга тўлишин.
Боғимда серобдир турфа ранг гуллар,
Очилган чоғида яшарар дунё.
Сенинг келишингни кутади улар.
Ҳар бир гунчасидан таратиб зиё.

Гулга муштоқ бўлиб келганинг маҳал.
Бутун бир гулзорни сенга тутаман.
Боғим яшнаб кетар сен келсанг ҳар гал,
Гулга кўйиб меҳрим ҳадя этаман.

Сен гулга қанчалик бўлмагин шайдо,
Сенга ҳам шайдолар кам эмас, эркам.
Яшнаган лозазор эурсан гўё,
Гулгун ёноқларинг қайси гулдан кам!

Гулга ўчлигингни биламан сенинг,
Боғимда серобдир турфа ранг гуллар.

10. 3. 1977

АҚЛ ҲАЙРОН

Муқаввас қошларингим
Вўсма бирла ранг тутмишлар,
Қиличлардурким қонлар
Тўкмак ила занг тутмишлар.

Фузулий

Фалак пештоқида ул бир
    Қамар сиймоки мавжуддир,
Одамзод ақли ҳайрон
    Бундайин мўъжизи даврондин.
Тиниб кўз, айланиб бош,
    Васлига онинг етолмассан,
Иложин топмагайсан етмагинг
    Кечсанг-да ул жондин.
Муҳаббат риштасидан дорки
    Тортарсан арши аълога,
Агар етмас эсанг — не жон,
    Кечарсан еру осмондин.
Бу айёмки кўнгилда ишқ ўти
    Бир маскане тутди.
Етишди жонинггаким бир алам
    Ул шабъи ҳижрондин.
Гўзал ой иштиёқи — термуларсан
    Кўк сари тун-кун,

Ижобат бўлгуси мақсуд, бaсе,
Ер узрa бўстoндин.
Магарким дилбаринг бир Лайли
Эрса, не ажаб эй Қайс,
Гули рухсорини сен излагайсан
ул биёбондин.
Анинг ҳар бир нигоҳи минг сифат
Дунёга менгзайдур,
Ниҳоят — Файзиё, сен гул
Тутарсан шеъру дoстoндин.

14. 4. 1977

БУ ШАРОБ, АЧЧИҚ ШАРОБ...

Мен ўхшардим озод бир қушга,
Билмасдим висол не?

Не эрур ҳижрон?

Муҳаббат савдоси тушди-ю, бошга,
Не куйларга солиб, этмади сарсон!

Бир гўзал бўстонга кирдим мен гўё,
Кўзимни чақнатди гуллар чамани.
Эшигин очаркан сирли бу дунё,
Турфа ҳангомалар ўради мани.

Алвон гуллар аро бир пари рухсор,
Муқаввас қошлардир!

Сочлари сумбул.

Қаршимда турарди кўзлари хумор,
Бир қўлида қизил,
бир қўлида оқ гул.

Қизили — муҳаббат!

Оқ гулдир — ҳижрон!

Шундай яратилган бу боғ азалий.

Қадимул айёмдан бошлабки,

инсон —

Бундан бошқасини кўрмади ҳали.

Не ҳайратдир гул юз ул санам,
Бир кун — гулоб тутар.
• Бир кун — тахир май.
Дейди: татиб кўргин иккисини ҳам,
Зеро муҳаббатинг шеваси шундай!
Англагил, эй нодон: севги дегани —
Аввал шундай бўлган!
Ҳозир ҳам — шулдир!
Муҳаббат — ҳижрондир! Ҳижрондир!
яъни —
Ҳижронсиз муҳаббат — тикансиз гулдир!

18. 4. 1977

БИРИНЧИ ШЕЪР

Биринчи шеъримни сўрашар мендан,
Қачон ёзганимни ва нима ҳақда.
Ешим печодайди?

Ургандим кимдан?
Устозим ким эди менинг у чоқда?
Хулласки,
Ёмғирдай ёғилар савол...
Мен жавоб излайман уларга бир-бир.
Узоқ бир манзилга бошлайди хаёл,
Ҳамда гирдобига мени ўрайдир.

Дарвоқе,
Қайдасан биринчи шеърим?
Дилга олов ёққан оташ муҳаббат.
Қайдан излай сени олис тақдирим,
Юрак қони билан ёзилган ул хат?!
Болаликнинг ўша тонготар фасли,
Баҳор гулларидан севинчга тўлиб,
Момолар эртаги —

минг бир ҳавасли,
Сирли ул оламга шайдойи бўлиб,
Ҳали яхши нима,
Емон нимадир,
Ҳаёт тугунларин етмай фарқига,
Инсонлик надиру ҳайвонлик надир,
Тушунмай гардуннинг кўҳна чарҳига,
Маъсум болаликнинг содда туйғуси —

Беш-ўн қофияни қилгандим қатор.
Гўёки ушалиб кўнгил орзуси.
Дунёга келувди шоир ва ашъор..
Бугун у манзилга қарайман чанқоқ.
Йилтиллаб кўринур кичик бир учқун.
Мен уни қўмсайман!

Уртада бироқ —
Қирқ йиллик масофа турибди бугун.
Шеър ҳам,
Болалик ҳам қолмиш йироқда.
Қўмсаб интиламан!

Дилимда алам!
Уша чагли кўча. ўша сўқмоқда,
Мен энди излайман иккисини ҳам!

24. 4. 1977

ҚИШЛОҚ ЕШЛАРИ

Ҳали тонгнинг зар пардаси
Этагин йиғмай,
Минг бўёқда юз очишган
Гуллар оралаб,
Орзулари, ташвишлари
Кўнгилга сигмай,
Қизлар келар дала бўйлаб
Чеҳралар порлаб.
— Бунча сулув бўлмасангиз
Тонг маликаси! —
Бир-бирига ҳазил қилар,
Кулишиб хандон.
Бир гулшаннинг лолалари,
Улар барчаси,
Қокиллари зулфизару
Юзлари рахшон.
Жаннат мисол юртлар билан
Ҳусн талашган,
Зарафшоннинг сайқал топган
Гул қучоғида,
Йигит-қизлар бир-бирига
Жуда ярашган,
Дала-қирга йўл олишар
Наҳор чоғида.
Сой бўйига етишганда
Кетишар тарқаб,

Бировлари пахтазорга,
Бириси — боққа.
Шўх йигитлар тикилишар
Кўзлари чақнаб,
Токайгача чидаш мумкин
Нозу фироққа?
Бир гулшаннинг лолалари —
Улар барчаси.

25. 5. 1977

ТОНГ ОТМОҚДА

Водий қучоғида ёришиб осмон,
Оппоқ тонг отмоқда

гўё оқ мрамор.

Кумуш тўлқинларда оқар Зарафшон,
Сулув келинчақдай кокиллари зар.
Майсалар сочида биллурий шабнам.
Япроқларда кезар илиқ бир нафас.
Тонг неки борини кўрмоқда баҳам,
Бутун борлик ичра қўзғатиб ҳавас.
Шу қадар соф бу тонг,

шундай бегубор!

Минг бир назокатли.

Минг бир пардали.

Гўёки фаришта тенгсиз,

бетакрор.

Бегона бир нигоҳ тушмаган ҳали.

Оппоқ тонг отмоқда

гўё оқ мрамор,

Ёт нигоҳ тушмасин унга!

Алҳазар!

1977

ДУНЕНИНГ УЛ БУРЧИГА...

Катта кўча бошида
Турибман Сизни кутиб
Не учундир билмадим,
Сиздан ҳамон йўқ дарак.
Берган ваъдангизни ё
Қўйдингизми унутиб? —
Йўлингизга тикилиб
Бўлмиш қалбим жонсарақ.
Қанчалик Сизни кутмай
Кўринмайди қорангиз,
Лекин умидимши ҳам.
Ҳали узганимча йўқ.
Қаердасиз, билмайман —
Қанча йўлдир орамиз,
Келиб қоларсиз дея
То ҳамонки кўнглим тўқ.
Боболар демишларки:
— Чиқсанг олис сафарга,
Бир дўсти содиқ доим
Ёнингда бўлсин, бўтам!
Шу ўғитни эъзозлаб,
Тенг кўрмай олтин-зарга
Йўлда йўлдош бўлар деб
Сизни танладим мен ҳам.
Хоҳласангиз, тайёрман —
Сиз билан жўнамоққа,

Дунёнинг ул бурчи-ю,
Нарги сарҳадларига.
Майли, ўзингиз бошланг
Кўнгил хоҳлаган ёққа,
Не истагингиз бўлса
Рози бўлай барига.
Чиқар эканмиз йўлга,
Фақат сиздаги илтимос,
Ниятингиз холису ва
Кўнглингиз бўлсин оқ.
Борди-ю, Сиз бўлсангиз
Бир нокасу бевхлос,
Унда ёлғиз кетганим
Минг мартаба яхшироқ!

1977

БУЛБУЛ НАВОСИ

Яна Нуротага тушди йўлимиз,
Яна дўмбиранинг хумори тутди.
Тоғлар ўлкасига ошиқ дилимиз,
Сўнгсиз уфқларга туташиб кетди.
Бир ёнда Оқтовдир,

Бир ён—Қоратов,

Иккиси мисоли — иккита қанот.
Мени олиб чопар учқур бир бедов —
Уша Гўрўғлибек минган Фирқўк от.
Бахшилар мулкида катта бир базм.
Бугун Эргаш булбул юз ёшга тўлмиш.
Авжи пардададир ўлан ва назм.
Қимки қулоқ тутар — сеҳрлаб олмиш...
Қўрғонга¹ бураман отнинг бошини,
Кўз олдимда турар сирли бир дунё.
Қутламоқ истайман куйчининг ёшини,
Табрикларнинг мавжи — тошқинли дарё.
Мана — ўша овул,

Уша хонадон —

Жаҳонни бағрига сиғдирган диёр.
Уша таниш эртақ дўмбира, дoston,
Жуманбек қўлида жаранглаган тор.
Бир замон —

---

¹Кўрғон — Эргаш Жуманбулбул туғилган қишлоқ.

Оқшомдан тонг отаргача,
Дўмбирани чертиб ўша бахшилар,
Кунчиқардан тортиб кунботаргача,
Йиғилишиб бунда ёмон-яхшилар,
Қирқ қулоч қудуқнинг сувидан ичиб,
Куйлаб ушшоқ аҳли қисмат, нақлини,
Эртақ қанотида элларни кечиб
Сеҳрлар эдилар инсон ақлини!

Энди —

Бу масканда сокин сукунат,
Дилли ғаш этурли холий бир дунё.
Хаёлни шоштириб қўюр бир муддат,
Паҳса деворларга қоришиқ рўё,
Аросат ичида қоласан одам.
Гумбурлаб кетади тоғлар садоси.
Олчазор боғаро таралар шу дам,
Булбулларнинг таниш, сайроқ навоси.

1977

СОЙ БЎЙИГА ТУШДИ ЙЎЛИМ

Езнинг сўлим оқшомида,
Сой бўйига тушди йўлим.
Бутун олам оқ шоҳида,
Бу оқшомлар бунча сўлим.

Ойнинг кумуш ёғдусида,
Сайр этардик соҳил бўйлаб.
Ширин ҳислар орзусида,
Тонг отгунча эртақ сўйлаб.

* * *

Бола эдик бир замонлар,
Қир-ёвонга чопар эдик.
Дил базмини ўша онлар,
Сой бўйидан топар эдик.

Чуғурлашиб азонгача,
Дунёмизни сўйлар эдик.
Киприк қоқмай узун кеча,
Яхшиликни куйлар эдик.

Билмас эдик ҳали бизлар,
Яхши надир, ёмон надир.
Англамасдик ўша кезлар,
Замин надир, замон надир.

У маҳаллар шсвамизда,
Яхшилик бор эди фақат.
Яхшилик бор эди бизда,
Бор эди севги, садоқат.

Билмас эдик — бу оламда.
Сеҳр бордир, макр бордир.
Билмас эдик ўша дамда,
Меҳр бордир, сабр бордир.
Бола эдик бир замонлар,
Қир-ёвонга чопар эдик.

• • •

Ёзнинг сўлим оқшомида,
Сой бўйига тушди йўлим...

20. 7. 1977

!

БУ СЕНИНГ ВИСОЛИНГ

Бир ойдирким мендан йироқда,
Олиса эурсан, муҳаббат.
Бир ойдирким қолдим фироқда,
Беҳабар юурсан, муҳаббат.
Кўларим зор сенга, муҳаббат,
Қалб интизор сенга, муҳаббат.

Сен йироққа кетганинг чоқдан,
Бир ташвишим минг ташвиш бўлди.
Айрилгандай ёниқ чироқдан,
Кўнглим уйи ҳувиллаб қолди.
Кўларим зор сенга, муҳаббат,
Қалб интизор сенга, муҳаббат.

Теграмда айланар бир юлдуз,
Бу сенинг висолинг, муҳаббат.
Кўларимга тикилур бир кўз,
Бу сенинг висолинг, муҳаббат.
Қалб интизор сенга, муҳаббат,
Кўларим зор сенга, муҳаббат.

Мен умидсиз бўлмадим бир зум,
Дерлар: йўл йироғу дил яқин.
Сенга омад тилашдир орзум,
Орзум ёрқин, йўллариң ёрқин.

Кўзларим зор сенга, муҳаббат,
Дил интизор сенга, муҳаббат.

Насиб этди бу тонгда пинҳон,
Бир лаҳзалик хаёлий суҳбат.
Бир висол талпинар меҳрибон,
Бу сенинг висолинг, муҳаббат.
Қалб интизор сенга, муҳаббат,
Кўзларим зор сенга, муҳаббат!

14. 8. 1977

«ЮҚОРИ ЧИНОР»

Ургутга келганимда авжи ёз эди.
Кўкда кезар эди олтин мавж қуёш.
Гўзал бу оламда —
Қайфият соз эди,
Заррин либосли тоғлар менга йўлдош.
Боқарканман уларнинг чўнг савлатига,
Хаёлимда кўм-кўк баҳор бўлди намоён.
Қамчи уриб хотиранинг асов отига,
Интилардим юксакдаги чўққилар томон.
Аmmo шу пайт тоғ этаги —
Сўлим маскап,
Борлиғимни сеҳрлади,
Ақлимни олди.
Адир бўйлаб.
Япроқларни сийпалаб эсан —
Салқин елнинг нафаси кўксимда қолди.
Мана, нигоҳимда ўша меҳр, жоним,
Сокин,
Хилват гўша — «Юқори чинор».
Сирларимга сирдош,
Сахий мезбоним,
Ҳар келганда қучоғин очади такрор.
Уттиз йиллик қадрдон менга бу даргоҳ,
Не эртақлар сўйламадик бир-биримизга.
Ҳар қанча билимдон бўлса ҳам бу дунё,
Ҳайратки,

Ақли етмас бизнинг сиримизга!
Минг йилларга буй ўлчашган —
Оқсоч чинорлар,
Сукут қилиб туришадн —
Кўркем, безавол.
Ҳар бири — бир аждодим хотираси улар,
Воқеалар гирдобиди ғамгин
Ҳамда лол!
Баҳайбат харсангларнинг
Минг қулоч қаъридан.
Кекса замин кўз ёшлари —
Зумрад қатралар,
Сизиб чиқиб она-ернинг сахий бағридан,
Ургут учун оби ҳаёт бўлиб таралар.
Зилол чашма...
Муздек сувдан ким ичса бир бор,
Иби Сино табобати жонига пайванд.
Хаёлдаги —
Уша кавсар эрур бу диёр,
Симирганинг — сув эмасдир,
Асал ила қанд!..
Эй, буюк чинорлар!
Эй, мовий кўз чашма!
Сиз кўркемлик, ором бахш этганда бизга,
Дунё саховату меҳрга турганда ташна,
Толе буким — қўшиқларим армугон сизга!
Ургутга келганимда авжи ёз эди.

16. 8. 1977

КЕЛДИМ БУ ГУЛЗОРГА

Мен яшаш учун келдим бу дунёга,
Яшаш!

Бунёд этиш

ҳамда севиш учун!

Қиёс қилинг мени буюк дарёга,
Чунки дарё каби қалбим тўла учқун.
Дарё каби қудратли —
Менинг тўлқинларим,
Ўзим ҳам дарёдек уйғоқмай мудом.
Нурсизларга нур берсин ёрқинларим.
Ҳаёт сўқмоқлари этаверсин давом.
Мен яшаш учун келдим бу гулзорга,
Севги гулларини ўстирмоқ учун.
Қўз ёшларим билан интилдим баҳорга,
Баҳор гулларидир —

менинг севишим.

Қиёс қилинг мени гўзал баҳорга,
Баҳорки бор,

демак мен борман.

Қиёс қилинг мени гулзорга,
Гулзорки бор,

демак мен борман.

Мен яшаш учун келдим бу боғларга,
Яшаш!

Ижод этиш

ҳамда севиш учун!

Қиёс қилинг мени юксак тоғларга,
Тоғлар буюклиги менинг овунчим.
Мен яшамоқ учун келдим бу дунёга,
Яшамоқ учун!

3.9.1977

Номинг қалбларига нақш этилган.
Элик йил —

Йигитга не деган гапдир,
Навқирон умрининг олмос лаҳзаси.
Ҳар фасли ажиб бир шоҳона китобдир,
Қанча тарихларнинг заррин лавҳаси.

• • •

Ленин бахтимизни бунёд этмасайди.
Юрардик тақдирнинг ҳукмига кўниб.
Октябрь нурлари ёритмасайди,
Хаёл,
Орзуларда қолардинг сўниб.
Сўниб қолгандай —
Беш аср аввал,
Мирзо Улуғбекнинг тақдир юлдузи,
Жаҳолат — кўксига тиф тортган маҳал,
Юлдузларда қолди олимнинг кўзи...
Сен эшигинг очдинг.
Маърифат зиёси —
Қуёш нурларидек элга таралди.
Сен томон интилди фақирлар дунёси,
Нурга ташналар меҳрингга ўралди.
Сен эшигинг очдинг,
Хуршиди олам —
Нурафшон айлади зулмат қаърини.
Юзларида чиммат,
вужуд тўла алам,
Қизларинг қўмсади илму фан бағрини.
Бу ўша —
беш юз йил бундан муқаддам,
Қадим Регистонда ёпилган эшик,
Салтанат ҳам,
тож ҳам қулаб ўша дам,
Ғазабдан чопилиб, ёқилган эшик! —

Сен ўзинг сингдирдинг қалбларимизга,
Инсонлик недиру

разолат недир.

Сенинг сабоқларинг бизга ўргатди,
Поклик,

фидойлик,

ҳамда тенгликни,

Минг битта ҳунарни дилга пайванд этдинг.

Ўзингдан ўргандик бағри кенгликни.

Сендан таълим олган не-не фарзандлар,

Дунё такдирини ўйлайди букун.

Сен ўргатган садоқат туфайли улар,

Жонини гаровга қўйди эл учун.

• • •

Олқишламоқ фурсати етди,

Дорилфунун! —

Қани Ҳамидларинг?

Ғафур ал-Ғулом?

Бировлар сафларда кўринмайди бугун,

Шулар ҳаққи —

бу сенга эҳтиром!

Шулар ҳаққи —

Минг бор таъзим сенга,

Ойдинлар,

Усмонлар ҳаққи, ассалом!

Бу қутлуғ дамларга ета олмаган —

Фидой ул жонлар ҳаққи, ассалом!

Ленин даҳосидан нур олган даргоҳ,

Барқ уриб яшнади эллик баҳоринг.

Сен қайта яшардинг!

Яшарди дунё!

Биз неки ижод этдик — сенинг ифтихоринг.

Қадимий Самарқанд байрам либосида,

Шону шуқуҳингдан шодлигимиз дунё.

Сенга тортиқ бўлсин ушбу қасида,
Сен берган илҳомлар — зар сочар дарё.
Неки дилимда бор ёздим.
Дорилфунун!
Ахир сенинг мадҳинг — зарварақ дoston.
Биз-ку —
    оқибатда қарирмиз бир кун,
Вале,
Сен бўлурсан доим навқирон.
Эллик йил — йигитга не деган гапдир!
Йилг этган фурсатнинг олмос лаҳзаси.

5. 9. 1977

МЕН ТАНИГАН ДУНЁ

Бугун ногоҳ болалигим,
Яна тушди эсимга.
Яна ўша сўқмоқларга,
Бошлади мени хаёл. '
Олислардан рангин дунё
Кўрингандай кўзимга.
Уша тараф югураман,
Югураман... Ажиб ҳол!
Асабларда таранг турган
Ташвишлар кетиб йироқ.
Борлигимни қамраб олар
Ширин орзу-хаёллар.
Сеҳр тўла ўша дамлар
Қайтиб келди-ю, шу чоқ,
Мени олис-олисларга
Бошлаб кетишди улар...

Болалигим беланчаги —
Азиз тупроқ — Элобод!
Бир чеккаси — Чўли Малик,
Бир чеккаси — Зарафшон.
Не замону не маконда
Таъзимдаман умрбод
Қай жаннатда, қай элатда
Топилур бундай макон!

Шу қишлоғу шу қирлардан
Бошланган ўша сўқмоқ,
Етар-етмас кунларимга
Гувоҳ эди у дамлар.
Мен таниган у дунё ҳам —
Гўзал, пок эди у чоқ,
Гўзал эди еру осмон
Гўзал эди одамлар.

Элободдан — Бўстонгача
Роса ярим тошлик йўл,
Бир «Зувв...» десак етар эдик,
Тагимизда хивич от.
Биздек чавандозни кўриб
Кулар эди Бибигул,
Бизлар бўлсак елар эдик
Гўёки учқур қанот.

Елар эдик чанг нимадир,
Тўзон нима билмасдик.
Оёқ яланг из қоларди
Бизлар ўтган йўлларда.
Ҳаёт надир — у ёғига
Асло парво қилмасдик.
Бу дунёнинг ихтиёри
Гўё бизнинг қўлларда...

Бугун ногоҳ болалигим
Яна тушди эсимга.
Яна ўша сўқмоқларга
Бошлади мени хаёл.

11. 9. 1977

БУЛБУЛНИНГ ДЕГАНЛАРИ

(Қўрғон қишлоғини айланганда)

Жон дўмбирам, меҳмон келди уйимизга,
Меҳмон келди ўлан базми — тўйимизга.
Беқасам тўн ярашади буйимизга,
Жўр бўлишини қўшинимиз, куйимизга,
Дўстларингга таъзим айла, жон дўмбирам.
Иккимизнинг ёшимиз ҳам кирмиш юзга.
Жон садаға ширин ўлан, ширин сўзга.
Булбул оғанг салом дер ул қора кўзга,
Биттағини ўлан айтгил анов қизга,
Дўстларингга таъзим айла, жон дўмбирам.
Салом айтгил бизни сўраб келганларга,
Тонг отар қиб сенга шайдо бўлганларга,
Сени тишглаб завқу шавққа тўлганларга,
Торларингга жонин фидо қилганларга,
Дўстларингга таъзим айла, жон дўмбирам.
Юз йил юрдим сен бошлаган йўлларингдан,
Дурлар тердим дарёлару кўлларингдан,
Кезиб юрдим айрилмайин элларингдан,
Упай сенинг ўлан айтган тилларингдан.
Дўстларингга таъзим айла, жон дўмбирам.
Баҳор кетиб эрта-индин ёз бўладир,
Нуротадай тоғли ўлка оз бўладир,
Яшил қирлар сизга пойандоз бўладир,
Дўстлар билан суҳбатимиз соз бўладир,
Таъзим айла дўстларингга, жон дўмбирам.

12. 9. 1977

ОППОҚ ДАЛАЛАР

Мезон шамоли кезар
Зарафшон бўйларида.
Олтин куз неъматлари
Далада тўкин-сочин.
Бир жозоба — ҳаётнинг
Сеҳрли куйларида,
Она-ер ястанмишдир
Ёзиб оппоқ қулочин.

Мен бу тонгда ўлкамнинг
Кўркли ҳуснини кўриб,
Кўпирган ҳисларимни
Кўшпқ қилиб куйлайман.
Оппоқ пайкаллар ичра
Қадамба-қадам юриб,
Пахтакор бу юртимнинг
Саодатин ўйлайман.

Бу саодат — тоғ сифат
Хирмонлар савлатида,
Уйқусиз ул тунларда,
Умидларда намоён.
Асл деҳқон элимнинг
Дунёси, давлатида —
Меҳнат ҳам бир жаҳондир,
Саодат ҳам бир жаҳон.

Бу саодат — нозик қад
Теримчи қизалоқнинг,

Тонгдан то оқшомгача
Эгатлар кезмоғидир.
Амудан — Норингача
Жумла — яқин-йироқнинг,
Минг бор эгилиб, туриб
Пахта терган чоғидир.

Бу саодат — далада
Аҳду паймон қилишган,
Йигит билан қизларнинг
Муҳаббат дунёсидир.
Пахта илму ҳунарин —
Бахтимиз деб билишган
Жон фидо заҳматкашнинг
Қалб нури зиёсидир.

Бу саодат — бспоён.
Олам қадар уфқсиз,
Оппоқ бўлиб безанган
Далаларнинг зийнати.
Дарё каби серобу,
Дарё каби тинимсиз,
«Пахта — фарзандим!» деган
Дехқоннинг қалб ҳиммати.

Кумуш сифат пахтамик
Сигмас бугун жаҳонга,
Дунёнинг ул ёғидан,
Бул ёғига пахта.
Унинг ҳар бир толаси
Туташиб кетмиш жонга,
Сарҳаднинг қирғоғидан.
Қирғоғига — пахта!

Улкамнинг меҳру ишқи
Шеъримнинг парвозида,

Тоғ қомат хирмонлардан
Дилда тўлқин, ҳаяжон.
Бугун мадҳнинг куйланур
Бахшиларнинг созида.
Пахтам ҳам, қўшигим ҳам,
Юртим, сенга армуғон!
Мезон шамоли кезар
Зарафшон бўйларида.

24. 9. 1977

БОҒБОНИМ

Сиз миришкор меҳрибон
    Боғбонимдурсиз менинг,
Сиз ўзингиз бу кеча
    Меҳмонимдурсиз менинг.
Ўзга ёрлар суҳбатинким
    Хушламас кўнглим бугун,
Сиз ўзингиз суҳбати
    Пинҳонимдурсиз менинг.
Назм аро позик дилингиз
    Сизга келтирмиш чирой,
Дилни мафтун айлаган
    Достонимдурсиз менинг.
Неча кундир кўз тутарман
    Бир келурмусиз дебон,
Дўстини эсламаган
    Султонимдурсиз менинг.
Шайдо бу қалбимки боғлиқ
    Зулфингиз занжирига,
Келмасангиз бир умр
    Армонимдурсиз менинг.
Ғайри боғлар сайрига ким
    Тобу тоқат менда йўқ,
Ғайзий дерки — энг гўзал
    Бўстонимдурсиз менинг.

7. 10. 1977

БИР ПАРИВАШ

Бир париваш ҳажрида
Мен ёнадурман эрта-кеч.
Топмайин гулшан аро,
Гирёнадурман эрта-кеч.
Пойига сочмоқни истардим
Зарафшон зарларин,
Кўзларим йўлида зор
Ҳайронадурман эрта-кеч.

Қоматин нур ичра кўрдим
Тонготар айёмида,
Не ажаб, нур ишқида
Парвонадурман эрта-кеч.
Ер қадам қўймиш деган
Бир муждан келмиш бугун,
Келса келсин, ям-яшил
Фарғонадурман эрта-кеч.

Севгининг фурсатлари
Улчанмагай дунё билан.
Мадҳ этиб ҳар лаҳзасин
Сайронадурман эрта-кеч.
На илож, Файзий муҳаббат
Гулларига зор эрур,
Оқибат шул — эл аро
Афсонадурман эрта-кеч.

8. 10. 1977

ЛОЛАЗОР ДЕБ УЙЛАМАНГ

Гулзоримга ярашмиш
Ул қадди ниҳолингиз,
Ҳар субҳидам чиқарман
Сўрайин деб ҳолингиз.
Не савдоларга тушдим
Сизни учратган чоғдан,
Бир нафас бермас ором
Ширин ул хаёлингиз.

На чораки — тинимсиз
Жисму жоним ўртагай —
Дил уфқини безаган
Ул қошу ҳилолингиз.
Фироғингиз ўтида куйган
Ташна кўнгилни,
На бўлурди қондирса
Чашмаи зилолингиз.

Бағримдаги шафақни
Лолазор деб ўйламанг,
Ловуллаган оловдир —
Бонс қора холингиз.
Мен қанчалик куймайин
На парво-ю, на жавоб,
Жон дўстингиз Файзийга
Борми ё саволингиз?

12. 10. 1977

БОҒ ИЧРА

Иўлингизга кўз тутдим
Муҳаббатим, боғ ичра,
Бўлдим сизга интизор
Боғ ичра, чорбоғ ичра.
Тонг маҳали шафақда
Кўринди рухсорингиз.
Ёниб турмишди гўё —
Қизил гул япроқ ичра.

Нигоҳимда мавжланди
Алвон-алвон лавҳалар,
Лола сайли бошланмиш
Адир ичра, тоғ ичра.
Дилда соғинч, тикилдим
Юлдузлар жамолига,
Гулгун чеҳрангиз кўрдим
Нур ичра, чароғ ичра.

Сизни йўқлашар мендан
Соғинган ул аҳбоблар.
Бошим айланиб кетди
Саволу сўроғ ичра.
Балки, дўстлар кулишар
Файзийнинг аҳволига,
Ул бўлса сизни излар
Яқину йироқ ичра.

15. 10. 1977

БУЛДИМ НИГОРОН

Шунчалар бўлдим нигорон
Бир мурувват этмади,
Неча кундир кўз тикарман
Бир кўчамдан ўтмади,
Бир жаҳон меҳру вафодан
Бизга қиттай етмади,
Ул санам рухсорига
Мен ҳам адо, сен ҳам адо.
Зулфининг ҳар торига
Сен ҳам адо, мен ҳам адо,
Бир умр куйдирди-ку,
Куйдиргани етмасмикин.
Мен куйиб бўлдим адон
Бир келиб кетмасмикин,
Ул ғариб не бўлди деб
Сўнг бир қиё етмасмикин,
Лоларанг рухсорига
Мен ҳам адо, сен ҳам адо.
Зулфининг ҳар торига
Сен ҳам адо, мен ҳам адо.
Водариғ, ҳижрон азобида
Кезурман эрта-кеч,
Севгининг ҳар комига
Девон тузурман эрта-кеч,
Ул қаро кўзнинг яна
Мадҳин ёзурман эрта-кеч,

Ул санам рухсорига
Мен ҳам адо, сен ҳам адо.
Зулфининг ҳар торига
Сен ҳам адо, мен ҳам адо.

17. 10. 1977

БИР НИГОҲИНГ

Мен сенинг гул қоматинг
Ишқида хуморман, бекам.
Не хуморки, бир нигоҳинг
Истабон зорман, бекам.
Давлатинг кам бўлмағайди
Бир қиё боқсанг менга,
Бир қиё боқсанг менга
Минг бир вафодорман, бекам.
Сен магар севги дидрига
Боқурсан бир хиёл,
Унда мен бу маскан ичра,
То абад борман, бекам.
Кўзларинг шаҳлолигидан
Кўкда юлдузлар фигон,
Ломакон сайёралардек
Тарки гулзорман, бекам.
Кўрмасайдим гул юзингни
Тонг маҳал бўстопаро,
Севги не — билмай ўтардим
Бунга икрорман, бекам.
Файзи-ё, сабр айламакдин
Ўзга чоранг қолмади,
Энди мен мажнунлигимга
Воқиф асрорман, бекам.

22. 10. 1977

САБО ЕТКУР

Камолинг кўрдим-у бўлдим
Адо оҳиста-оҳиста,
Ушал кун дилга кирди бир
Нидо оҳиста-оҳиста.
Муҳаббат кўйнда сарсон
Эрурман васли ёр истаб,
Кезурман тинмайин мисли
Гадо оҳиста-оҳиста.
Нигоро суҳбатини тингламоқ
Балки насиб қилмас,
Ашъорим ёра еткурғил
Сабо оҳиста-оҳиста.
Кўнғил ким фурқат ичра
Куйламоқдин тўхтамас бир зум,
Не ҳайрат, тингласанг — мунгли
Садо оҳиста-оҳиста.
Магар ноз уйқу ичра бўлса
Ерим, бузма оромин,
Утинчим шул чалиб тургин
Наво оҳиста-оҳиста.

Тавоб айлаб, бошим қўйсам
Унинг мушкни қучоғига,
Топурманму бу дардимга
Даво оҳиста-оҳиста.
Агар-чи, Файзи-ё, ёрингни
Айлар нозу истиғно,
Ризо бўлгин, ризо бўлгин,
Ризо оҳиста-оҳиста.

23. 10. 1977

САМАРҚАҢИД

Шаҳарлар зебоси — гўзал Самарқанд,
Дилларда янграган ғазал Самарқанд.
Озодлик нуридан бўлдинг нурафшон.
Сулув кокилларинг ювар Зарафшон.
Шаҳарлар зебоси — гўзал Самарқанд,
Дилларда янграган ғазал Самарқанд.

Баҳордай яшнаган дилбар камолнинг,
Кўзларни қувнатар ҳусни-жамолнинг.
Тонгги юлдуз бўлиб чарақладинг сен,
Бир офтоб сингарни ярақладинг сен.
Шаҳарлар зебоси — гўзал Самарқанд,
Дилларда янграган ғазал Самарқанд.

Ватаним меҳридан топдинг саодат,
Фарзандлар дилида сенга садоқат.
Улкамнинг сайқали — дoston эурсан,
Ободу ораста бўстон эурсан.
Шаҳарлар зебоси — гўзал Самарқанд,
Дилларда янграган ғазал Самарқанд.

Юлдузлар сафида навқирон шаҳрим,
Яшнаган диёрим, жонажон шаҳрим.
Ҳамиша яшайсан дўстлар дилида,
Ажиб бир қўшиқсан Файзий тилида.
Шаҳарлар зебоси — гўзал Самарқанд,
Дилларда янграган ғазал Самарқанд.

1977

ДЕҲҚОН ҚИЗИСАН

Пахтазорда,
Қизлар ичра кўрдим бўйингни,
Не ажабдир,
Сулувгинам, деҳқон қизисан.
Назмим аро мадҳ айлайин
Орзу-ўйингни,
Орзулари чарақлаган
Тонг юлдузисан.
Бугун сени қўшиқ қилиб
Қуйлай, оппоғим,
Оҳангларга тўлиб кетсин —
Сўнгсиз пахтазор.
Илҳомимга шуъла сочган
Ёпиқ чироғим.
Олтин терган, олтингинам,
Кўзлари хумор!
Сен ўзингсан —
Шеърларимнинг ранги, жилоси,
Сен ўзингсан —
Далаларни нурга тўлдирган.
Сарҳад билмас пайкалларнинг
Ҳусни, зиёси,
Сен ўзингсан —
Фуркатларни орда қолдирган
Сен бўлмасанг —
Зерикарли бўларди олам.

Сен бўлмасанг —
Эгатларда қоларди дурлар.
Сен бўлмасанг —
Бу ерларга келмасдим мен ҳам,
Шу бондан,
Муҳаббатни — муъжиза дерлар.
Сен борсанки —
Хирмонларнинг кўрки ўзгача,
Бойлигини —
Икки қўллаб сенга тутар ер.
Сен борсанки —
Қуйларимнинг эрки ўзгача,
Ёнгинагда мададкоринг бўлсин —
Ушбу шеър.
Пахтазорда,
Қизлар ичра кўрдим бўйингни.

2. 11. 1977

СЕВГИ УТИ

Лолазор эрмаски оҳимдин
Қироққа тушди ўт¹.
Тоабад куйсин дебон ёнган
Чироққа тушди ўт.
Севги ўти тушса гар, ким
Тенг куюр етти фалак,
Етмагай етти фалак, ундан
Иироққа тушти ўт.
Бир кунн гар изласанг сен
Еру осмон ўртасин,
Топмагайсан унда жисмим,
Тупроққа тушти ўт.
Не учун куйдинг дея сен
Бермагил менга савол,
Йўқ жавоби бонси ул ким —
Сўроққа тушти ўт.
Изладинг бир маскане ўт
Тушмаган, лек топмадинг,
Куйди не сарҳадлару сўнг ул
Қуроққа тушти ўт.
Балки дерсан — денгизу дарё-ю,
Қўл қолмиш омон,

---

¹ Ушбу мисра Навоий ғазалида.

Йўқ, азизим, тенг — еру сув.

Ҳаммаёққа тушди ўт.

Ҳажр аро, бил, ёна ёна

Куйди-ку, ҳўли қуруқ,

Файзи-ю, не ул дарахтким

Япроққа тушти ўт.

5. 11. 1977

СЕВГИ УТИ

Лолазор эрмаски оҳимдин
Қироққа тушди ўт!¹
Тоабад куйсин дебон ёнган
Чироққа тушди ўт.
Севги ўти тушса гар, ким
Тенг куюр етти фалак,
Етмагай етти фалак, ундан
Йироққа тушти ўт.
Бир куни гар изласанг сен
Еру осмон ўртасин,
Топмагайсан унда жисмим,
Тупроққа тушти ўт.
Не учун куйдинг дея сен
Бермагил менга савол,
Йўқ жавоби. боиси ул ким —
Сўроққа тушти ўт.
Изладинг бир маскане ўт
Тушмаган, лек топмадинг,
Куйди не сарҳадлару сўнг ул
Қуроққа тушти ўт.
Балки дерсан — денгизу дарё-ю,
Қўл қолмиш омон,

---

¹ Ушбу мисра Навоий ғазалида.

МЕҲРИ ДАРЁ

Кўзларингда бордур бир сеҳр,
Қалбим уни сезади доим.
Сўзларингда бордир бир меҳр,
Кўп кўрмасин тақдир илойим.
Баҳорларнинг бағрини кезиб.
Излаганим,
топганим ўзинг.
Туллар,
тонглар ўчириб, ёзиб,
Куйлаганим — сен ўзинг, ўзинг.
Фафлатда юрганлар ўргансин,
Сендан —
садоқатни, фидойиликни.
Меҳру шафқат,
инсонийликни,
Иўл излаб турганлар ўргансин!
Ургансин сендан!
Балки,
ўша муз қалблилар ҳам,
Эрир ахир оловинг кўрса.
Сен меҳрингни кўрурсан баҳам.
Бир инсондек ёнингда юрса.
Сўзларингда бордир бир сеҳр,
Кўзларингда бордир бир меҳр.

12. 12. 1977

БИР ДУНЁ НУР БИЛАН

Андижон уфқида порлар бир юлдуз,
Бутун Фарғонани этиб нурафшон.

Юлдузмас,

Бу ўша — шахло кўзли қиз,

Сулувликда —

Худди, сулув Зарафшон.

Бу ўша —

Қуёшдек ҳарорат билан.

Сарҳадлар қўйинини иситган.

Бир дунё нур билан,

Садоқат билан,

Иисонлик мулкани чароғон этган.

Бу ўша —

Оламда бор эзуликни,

Менинг қалбим аро жой қилган,

Мен йиғласам йиғлаб,

Кулганда — кулган,

Қалбимга жойлаган бор эзуликни!

Бу ўша — меҳрибон,

Шахло кўзли қиз,

Андижон уфқида порлаган юлдуз.

15. 12. 1977

МЕНИНГ МУҲАББАТИМ

Менинг муҳаббатим!
Сен бир гулсанки,
Баҳор сени фақат менга атамш.
Гуллар орасидан топганим —
Ул — сенки,
Гулзор сени фақат менга атамш.

Менинг муҳаббатим!
Мен сени ёлғиз —
Ўзим кашф айладим, ўзим яратдим.
Ўша кундан меҳр қўйдим сўнгсиз,
Назмим аро сени бунёд этдим.

Менинг муҳаббатим!
Ёрқин, бетакрор.
Тонгги шудринг қатрасидай тозадир.
Япроқлари кўм-кўк, билмагай губор,
Қалбики — бир умр тарҳин чизадир.

Менинг муҳаббатим!
Сени мен ёлғиз —
Ўзим кашф айладим, ўзим яратдим.
Дунё бесамардир мен учун сенсиз,
Ғолибо, оламда сени бунёд этдим,
Менинг муҳаббатим.

16. 12. 1977

БИР БУЛБУЛ КУЙЛАЙДИ

Ҳабиба Охуновага

Сулув Зарафшоннинг соҳилларига.
Наманган тарафдан келур бир наво.
Дилни хумор этиб тонг гулларига,
Бир булбул куйлайди ҳар субҳи сабо.
Шундай куйлайдики —

дилбар овози,

Нурдай сингиб кетар қалбингиз аро.
Қай маҳал янграса жарангдор сози,
Тинглагай Самарқанд,

тинглар Бухоро.

Шундай куйлайдики —

Ёндириб, ёниб,

Изҳори таърифга тополмайсиз сўз.
Баҳордек яшнайсиз дилдан қувониб,
Минг ранг жило билан
келгандек наврўз.

Шундай куйлайдики —

Ҳабиб бир оҳанг,

Файзий назми аро қоришган жондир.
Сеҳрли дунёки —

турфа нақшу ранг,

Ақлни ром этган гўзал жаҳондир.
Сулув Зарафшоннинг соҳилларига,
Наманган тарафдан
келур бир наво!

24. 12. 1977

ТАБИАТ ҚҰРҚИГА ИНТИЛИБ

Куртаклар уйғониб хушбуй ҳид таралди,
Бу — баҳор нафаси!

Баҳор нафаси!

Анҳорлар ёқаси майсага ўралди,
Шу эди кўнгилнинг орзу-ҳаваси.
Табиат кўркига интилиб бу дам,
Сенинг рухсорингни кўргандай бўлдим,
Не бир ажиб ҳислар юрагимга ҳамдам,
Навбаҳор васлидан суюнчларга тўлдим.
Қуёш кокилларин ёзгани маҳал,
Мен сени ўйлайман, сени, баҳорим.
Тўлин ой ёғдуси сочилса ҳар гал,
Мен сени ўйлайман, сени баҳорим.
Қўкда чарақласа сонсиз юлдузлар,
Мен сени ўйлайман, сени баҳорим.
Тонг чоғи кўринса бор ичра қизлар
Мен сени ўйлайман, сени баҳорим.
Бинафша юз очса ариқ бўйнда
Мен сени ўйлайман, сени баҳорим.
Булбул фиғон этса гунча кўйида,
Мен сени ўйлайман, сени баҳорим.
Бодомлар гуллади!

Яшнади боғлар,

Бу — баҳор нафаси!
Сенинг нафасинг!
Яшнади соҳиллар, қирлар, қирғоқлар,
Бу — баҳор нафаси!
Сенинг нафасинг!

1978

ҚОР ЕҒМОҚДА

Қор ёғар!

Боладек қувнайди кўнглим,
Кумуш зарралардек сочилади қор.
Гўёки сочилар сонсиз оппоқ гул —
Қишнинг қучоғида оппоқ бир баҳор!

Қор ёғар!

Оқариб кўринур олам,
Оқ ҳарир рўмолин ёпмиш дала-қир,
Қор ёғар, изгирин олиб келса ҳам,
Деҳқон суюниши — ўзга дунёдир.

Қор ёғар!

Уйнайди оқ капалаклар,
Табиат саҳнида базму наводир.
Осуда яйрайди орзу-тилаклар,
Қор тўкин-сочинлик!

Куйдир, зиёдир...

Қор ёғар!

Чарчаган, титроқ асаблар,
Дунё ташвишларини унутар бир зум.
Дилларни ёритар гурунглар, гаплар,
Чехраларда ўйнар кулги, табассум.
Баъзилар ўйлайди

нопок қилмишлар —

Қор остида қолди, худога шукур.
Суюнманг, нодонлар,
Қинғир ул ишлар —

Қирқ йилда билинар — оқибат шудир!
Қор ёғар!
Бағримни тутаман унга,
Тилакларим оппоқ,
Йўлларим оппоқ.
Бир олам шодликлар келтирмиш менга,
Элу юртим оппоқ,
Оқдир ҳаммаёқ.
Қор ёғар!

Боладек кувнайди кўнгил,
Қишнинг қучоғида оппоқ бир баҳор!

5. 2. 1978

БИР УЛАН АЙТМОҚЧИИДИМ..

Қишининг сокинлигидан толиққан кўнгил,
Интиқ-интизор эди баҳор базмига.
Табнат чиройи мафтун этиб буткул,
Рангу жило берди шоир назмига.

Эрта тонг маҳали далага йўл олдим,
Бинафша япроғида қалтирар шабнам.
Қирнинг этагида сеҳрланиб қолдим,
Исмалоқ терарди бир қошлари қалам.

Ҳавас билан тикилдим мен сулув қизга.
Камалакдек минг рангда товланди борлиқ.
Бир ўлан айтмоқчийдим ул шаҳло кўзга,
Дилда бўлган меҳримни қилай деб тортиқ.

Бир ёнимда алвондек лолақизғалдоқ,
Бир ёнимда безанмиш зангори гилам.
Қай томонга қараманг — гўзал ҳаммаёқ,
Нафосат ичра қолмиш бутун бир олам.

Майсанинг ёниқ мавжи, ранги,
Кўз илғамас адирнинг атлас жилоси,
Жилғаларнинг шилдироқ майини оҳанги,
Лолазор тоғ бағрининг гулгун зинеси...

Мен бу мўъжизазорда ақлим йўқотиб,
Кўзларимга суртардим азиз тупроқни.

Бу санъатнинг ёнида ҳайкалдек қотиб.
Завқ ила кузатардим яқин-йироқни.

Кўзларимни ёндирган, кўнглим қувнатган,
Ешлигимни эслатган кўм-кўк чаманзор.
Қаламқош ул қиз эмас, маҳлиё этган —
Ям-яшил баҳор экан, ям-яшил баҳор!

12. 3. 1978

НИГОҲДА ЖОНЛАНДИ

Эрталаб йўл олдим дала сайрига,
Қуёшда мавжланар кўм-кўк майсазор.
Ешлар ошиқади лола сайлига,
Бағрига чорлайди уларни баҳор.

Сарҳадсиз қирларни безаб ётибди.
Кузги бугдойларнинг яшил гилами.
Атроф бир сулувдек яшнаб кетибди.
Мадҳига ожиздур шоир қалами.
Бир зум ёз фаслига бошлади хаёл,
Нигоҳда жонланди ғалла денгизи.
Тўкин-сочини эл-юрт,

умид, истиқбол.

Комбайинчи қизнинг чақнаган кўзи,
Ясси тоғлар билан туташиб ётур,
Ҳосил ғарамларин савлати, бўйи.
Дилингизда севинч,

сурур уйготур,

Бошланмиш деҳқоннинг ташвиши. тўйи...

Кузда —

Уруғ ерга тушгандан буёқ
Неча бор қатнадим дала бошига,
Қиш қаҳри шиддатини кўрсатгани чоқ,
Югуриб келардим унинг қошига.
Улкамнинг поёнсиз дала-қирида.

Сочилиб ётибди ризқи рўзимиз.
Опа-Ер асрайди тафти-қўрида,
Азизу тўтиё — нону тузимиз!
Сарҳадсиз қирларни безаб ётибди.
Эртанги хирмоннинг яшил гилами...

19. 3. 1978

МЕНИНГ ЁШЛИГИМ

1

Инқилоб олови ичра туғилган,
Қизил тонг нурлари билан йўғрилган,
Гоҳида ҳайқириб, гоҳо бўғилган,
У — менинг ёшлигим!

Менинг ёшлигим!

2

Тонгдай порлаб келган янги бир дунё
Зулматлар қаърига таради зиё.
Ленин сиймосида топди бир даҳо,
У — менинг ёшлигим!

Менинг ёшлигим!

3

Янги бу замона бошини силаган,
Бешиги устида бахтин тилаган,
Тақдир ипларини нурга улаган,
У — менинг ёшлигим!

Менинг ёшлигим.

4

Қўксида ҳилпираб қизил бўйинбоқ,
Мўъжиза яратиб болға ва ўроқ,

Шахдам одимлайди комсомол ўртоқ,
У — менинг ёшлигим!
Менинг ёшлигим!

5

Ота дийдорига зору саргардон,
Эркалик не эрур билмаган инсон.
Етимлик кулфатин тортган ўксук жон,
У — менинг ёшлигим!
Менинг ёшлигим!

6

Қутлуғ нур таратиб ўша олис дам,
Ошно бўлди дилга дафтару қалам,
Бағрига чорлади бу кўҳна олам,
У — менинг ёшлигим!
Менинг ёшлигим!

7

Бир кун бошга тушиб севги савдоси,
Қулоққа чалиниб савти навоси,
Ўзига ром этди сирли дунёси,
У — менинг ёшлигим!
Менинг ёшлигим!

8

Юртим деб ўзини оловга отган,
Не олов оташлар ичида ўтган,
Бир митти жонини минг фидо этган,
У — менинг ёшлигим!
Менинг ёшлигим!

Бир парча нонини баҳам кўролган,
Исоф, имонини баҳам кўролган,
Имон не, жонини баҳам кўролган,
У — менинг ёшлигим!

Менинг ёшлигим!

1978

.

ХАЁЛИМНИ БЕЗОВТА ҚИЛДИНГ

Сен ногихон менинг кўнглимга кириб,
Сокин хаёлларим безовта қилдинг.
Қалбим гулшанида айланиб юриб,
Эзгу гулларини юлмоқчи бўлдинг.
Ёқут лаб гунчага чўзаркансан қўл,
Маъсум болалик турарди қаршингда,
Наҳот —

раҳм-шафқат сенга ётдир буткул,
Бир совуқлик кўрдим кўз қарашингда.
Қайдан топдинг бундай дилозорликни,
Наҳотки —

яхшлик йўқдир шевангда.
Нечун сен ҳаётни,
Турфа борлиқни —
Кўрмоқлик истайсан хира бир рангда?
Эзгулик ҳурмати,

инсон ҳурмати,
Беғубор бу олам, ҳавони ўйла.
Яхшлик ҳурмати,

виждон ҳурмати.
Беш кунлик — ташвишли дунёни ўйла!
Алвонранг гулзорлар,

гуллар ҳурмати,
Утинаман сендан — бўлма шафқатсиз.
Меҳрга зор,
Уксук диллар ҳурмати.

Ўтинман сендан — бўлма шафқатсиз!
Ўша гулдан бўлак
ёруғ дунёда,
Бошқа бир хазина,
Бойлигим йўқдир.
У — менинг маъбудим!
Нурдан зиёда!

Наҳот —
булар бари сендан йироқдир?
Болалик сингари содда туйғулар —
Ҳурмати
қалбимни пайҳон қилмагин!
Сенга таъзим қилиб ёлворади улар,
Гулларимни юлма.
юлма, юлмагин!
Сокин хаёлларим безовта қилдинг?

1978

ЗАРРИН ҚУЗ ЧОҒИДА

Заррин куз чоғида.

бир эзгу ният,

Пахтачи элига мени чорлади.

Бир саёҳат гашти,

Бир самимият,

Йўлимни ёритиб нурдай порлади.

Бир ёнда — мавжланар заркокил дарё,

Ҳар қатраси тенгдир олтинну зарга.

Бир ёнда — Нарпайдир!

ўзи бир дунё —

У ҳам эҳсонларин сочмишдир ерга.

Пахтачи диёри олтин баркашдек,

Жилоланиб турар оппоқ нур сочиб,

Бунда жасоратли,

фидойи ёшлик,

Қадам ташлар вақту замонни қучиб.

Олтин жило билан тўлиқ пахтазор.

Сўнгсиз уфқларга туташиб кетган.

Мана — «Коммунизм».

нақшнкор «Хумор»,

Ақлни сеҳрлаб,

Қалбни ром этган!

Оппоқ денгиз ичра мавжли тебраниб,

«Зангори кемалар: сузиб бормоқда.

Элли яшнатмоқлик кўйида ёниб,

ОМОН БЎЛИНГ ТУРНАЛАР

Турналар!

Кўк узра занжирдай тизилиб,
Жўнаб кетмоқдасиз яна олисларга,
Демак, ёз тугабди,
Кузни ҳадя қилиб —
Қолдириб кетяпсиз бизларга.
Сиз кўм-кўк фазода эркин қанот ёзиб,
Дарёлар,
Тоғлардан ошиб кетурсиз.
Не юрт элатларни сайр этиб, кезиб,
Печа доволардан учиб ўтурсиз.
Аҳил!
Садоқатли!
Ғараз не — билмайсиз!
Ажиб бир донишлик.

Адоватсиз!

Бас!!

«Чегара-ю, посбон!»га парво ҳам қилмайсиз,
Қусур эмасдир бунга қилмоқлик ҳавас!
Аслида,
Инсонни қушга қиёс этмоқ —
Балки — бир нодонлик!
Балки — бир истак!
Ҳар қалай — хайрли!
Баҳсли бир сабоқ,
Баъзан — бағри кенг ҳам бўлмоқлик керак.

Биз,
Инсонлар — ҳамон сарҳадлар бурчида,
Юзма-юз турибмиз қиличларни қайраб.
Бир таҳлика кезар ҳамонки барчада,
Шаҳот,
Юролмасак ўз еримизда яйраб!
«Оқ»ни ҳам биламиз
«Қора»ни ҳам бирдай!
Дунёни минг марта ўлчадик, бўлдик!
Савоблар ҳам бирдай!
Гуноҳлар ҳам бирдай!
Барин англадик!
                    Ҳаммасини билдик
Етти иқлим — бир қадам!
Олам — кафтимизда!
Ақллилик касофати эговлар бизни.
Дарвоқе, инсонлар!
                    Не етмайди бизда?!
Наҳот ўйламасак тақдиримизни?..
Туриалар!
Қўк узра занжирдай тизилиб,
Жўнаб кетмоқда иссиқ ўлкаларга.
Аммо
Мен ўз юртим,
                    ўз еримда қолиб,
Омонлик тиламан уларга!

27. 10. 1978

УЛ САОДАТ МУЛКИДИН

Ул саодат мулкидин
Бир муждаи келмиш букун,
Шукурким, бул хону моним
Нур ила тўлмиш букун.
Хонаи хуршидга таъзим
Айламак — қонимдадур,
Ул сабабким, меҳридин кўнглим
Баҳор бўлмиш букун.
Ҳайрато, меҳру саховат
Шунчалар ҳадсизмидур?
Етти иқлим бир йўлаким
Енима келмиш букун.
Дарди пинҳон — интизорлик
Бор эди жисмим аро,
Ногихон ташриф этиб
Не кўйлара солмиш букун.
Ганжи давлатнинг сурури
Онча дурким — шам мисол
Бул эса бир офтобдур
Марҳамат қилмиш бу — кун.
Дилда қанча таҳсининг бор —
Йўлларига соч бу дам,
Чунки жонинг ичра, Файзий,
Ғунча лаб кулмиш букун!

30. 12. 1978

СИРЛИ ДУНЕ...

Навоий ёмон бўлса,
сен яхши бўл!
Алишер Навоий

Йўлларимиз айри тушди ногнҳон,
Қайсиимиздан ўтди?

Қолдим гафлатда.

Борлигим ўкинчда зирқирар ҳамон,
Не бўлса — тақдирдан кўрдим, албатта.
Тошу тарозини билмас муҳаббат,
Хазинага йўйма севги қадрини.
Адашган бир кўнгил ёнар умрбод,
Ким ҳам тинглар эди унинг дардини.
Не бир орзуларининг учқур қаноти,
Сирли дунёларга сени судрайди.
Дарвоқе,

беқарор ул севги зоти—

Баҳор булутидек ўткинчи, дайди!
Сохта шароранинг ёлқинларида,
Майли, мен ёмонман сен учун бу дам.
Яйра ўзга севги тўлқинларида,
Ҳамда йироқ бўлсин сендан гам-алам.
Ҳаққинга ибодат килурман тун-кун,
Сен бахтиёр бўлурсан сўзсиз!
Дунё гариб бўлиб қолмас-ку, бутун,
Мен ҳам ахир ўлмасман сенсиз!
Йўлларимиз айри тушди ногнҳон,
Қайсиимиздан ўтди?

1978

ҚАҲРАМОН

Тонг ҳали нурларни ёймасдан аввал,
Эгатлар оралаб кезарди ул қиз.
Зухра парпирарди кўкда шу маҳал,
Ерда парпирарди бир ёниқ юлдуз.
Кўзларида оташ.

нозик навниҳол,

Миллион чаноқларнинг саноғи дилда.
Қамолотда тенгсиз бир соҳибжамол,
Ҳамда эътиборли элатда, элда.
Мактаб партасидан келгаң бу чевар,
Орзу қилар эди қаҳрамонликни.
Бир кунлик пахтаси уйилса агар,
Фил ҳам кўтаролмас эди бу юкни.
Энди гул очмишди ўн етти баҳор,
Беғубор ёшаникнинг олтин палласи.
Баъзида кўнгилни айлар беқарор,
Навқирон ёшликнинг жарангдор саси.
Кун ботар,

тонг отар,

билмасдан ором,

Ҳар кунни йиғаркан тоғдай олтин-зар,
Қишлоқни қувнатиб,
Бир нурли оқшом —
Олис Москвадан келди хушхабар.
Алпсифат полвонлар!
Бу — не ҳайратдир —

БИРГА НАФАС ОЛДИК

Куйинма, азизим, дунёнинг ишидан,
Унинг баланду пастини
кезиб кўрдик.

Бирга нафас олдик—
Баҳори, қишидан.
Тақдирнинг турли хил йўлларидан юрдик.
Қаҳрамонлик шуҳрати —
тутқазмади бар,

Оддий бир инсон каби яшадик элда.
Негадир,
Омад ҳам боқмади у қадар,
Не бир ўксинишлар тугёндир кўнгилда.
Ун етти ёшимда жанг қилганим —
ростдир,

Муштдек бир жоним билан—
Европани кезиб.
Чўққига интилиш — ҳақли эҳтиросдир,
Балки,
Бу орзу бир кун бўлғуси насиб.
Машъал бўлиб йўлларингда ёнолмасам,
Ёритарман бир шам каби —
куйиб-куйиб.

Ишқинг аро мажнунсифат
бўлмасам ҳам,
Умрим ўтсин фақат сени суйиб-суйиб.
Ўксинма, азизим, дунёнинг ишидан...

1978

Инсоннинг ўзидай оддийлигида
Ҳар оддий лаҳзаси,
                    ҳар бир фурсати
Оламдай абадий, моддийлигида!..
Шу бир энлик қоғоз,
Шу кичик нома —
Дуёни титратса — не ҳайрат!
Бу ўша қадимий, кўҳна ҳангома,
Оддий инсондаги буюк муҳаббат!
Янги йил номасин йўллабсиз менга...

1979

БИР ҚИЗНИ УЧРАТДИМ

*Ургутлик чевар тўқувчи, ВЛКСМ
XVIII съезди делегати Светлана
Аргимбоевага*

Ургут кучогида яшнар зумрад баҳор,
Кўзларини ёндирар гулларнинг мавжи.
Тоғлар чўққисиди турар оппоқ қор,
Булоқлар бўйида майсалар авжи...
Қайтарканман тоғдан,

лола сайлидан,

Бир қизни учратдим сой соҳилида.
У ҳам келар экан кўклам сайлидан,
Бир дунё завқ билан тўла дилида.
Ул шаҳло кўзларга қарадим ногоҳ,
Борлиқ бўлиб кетди бирдан мунаввар.
Чарақлаб кетмишди, бир бутун дунё,
Олам бунча гўзал!

Бунчалик дилбар.

Сой тубида оқар зилол обиҳаёт
Қокилларин ёзмиш сулув мажнунтол.
Қирғоқда кезаркан ўшал паризод,
Мени чулғамишди ширини бир ҳаёл...
Исми — Ойдин экан,

тўқирмиш атлас,

Севимли қиз эмиш фабрикасида.
Санъатга ошиқлик — кўнгилда ҳавас,
Светлана учун ушбу қасида.
Бир нозик ибо ила

оҳу қараш қилиб.

Мени бошдаб кетди дастгоҳи сари.

Тикилиб турардим маҳлиё бўлиб
Ипак толада чопаркан кўзлари.
Майин толаларки —

товланар минг рангда,
Осмоини беагаган камалак мисол.
Таралиб келгандек гўё оппоқ тонгда,
Қуёш нурларидан ёрқин истиқбол!
Бир зумда унутиб мени, 'Светлана —
Ажиб бир санъат-ла тўқирди атлас.
Дастгоҳ томошасини килиб баҳона.
Ниҳол қоматини кузатдим бир нафас,
Шу кичик қалб аро,

ақлки ҳайрон, —

Қанчалик ғайрат бор!

Қанча маҳорат!

Шу битта фидойин, шу бир митти жон,

Элу юрт наздида тополса шуҳрат!

Бир — атласда,

Бир — у қизда эди кўзларим,

Қайси бири жозибали?

Қай бири гўзал?

Тингларканман унинг оддий,

камтар сўзларин,

Ҳаё ичра сеҳрлашиб қолдим шу маҳал.

Азиз Ватан меҳри билан ёнаркан юрак,

Қаҳрамонлик шижоати бағишлар қанот.

Қалб нурини қатра-қатра сарфламоқ керак,

Фидойилик мазмунида яшнайди ҳаёт!

Қайтарканман тортдан,

лола сайлидан,

Бир қизни учратдим сой соҳилида.

1979

СИНФДОШЛАРИМ

Мен бугун қирқ йиллик масофадан туриб.
Сизни сўроқлайман, синфдошларим.
Бўлармикан бу дам ҳаммангизни кўриб,
Қора кўзларим менинг,

қалам қошларим,
Бизни бир синфга жамлади-ю қисмат.
Лекин ҳар хил қилди тақдиримизни.
Орадан ўтса ҳам ярим аср фурсат,
Ҳамонки —

қўмсаймиз бир-биримизни.
Ҳа, турли йўллардан кетдик ўшанда,
Не ҳайрат,

ҳаётнинг йўриғи эди.
Кўзларда ёш билан хайрлашдик шунда,
Балки йўриғимас, буйруғи эди.
Суйиб-суйиб қўмсайман ҳар бирингизни.
Ўша лазиз дамларни эслайсиз сиз ҳам.
Улкан бир дунёмиз бор эди бизнинг,
Майтадан —

Бўстонгача сарҳадсиз олам.
Бу — бир олам эди, чексиз эди гўё,
Аслини олганда оддий бир қишлоқ.
Ҳаёт тўлқинлари мисоли бир дарё,
Бу — бир олам эди,

ҳамиша уйғоқ.
Шу олам саҳнида эди ҳаммаси:

Бизнинг Бухоромиз,

Москвामиз ҳам.

Парижу Рим. Атлантика нафаси,
Гўёки барчаси шунда эди жам.
«Уқув глобуси»ни қўйиб ўртага,
Дунё тақдирини қилар эдик ҳал.
Ҳеч бир сиёсатдон — доннш эрса-да,
Тенг келолмас эди бизга у маҳал.
Биз алвон гулларга ўрамоқ бўлардик,
Дунёнинг олтига қитъасини ҳам.
Мурғак тасаввурда орзу қилардик.
Ер шарин қизилга бўясак шу дам.
Барча ёмонларни қувсак ер юзидан,
Фақат яхшиларга қолса бу дунё.
Ёмонни суғуриб отсак илдизидан,
Оламда яхшилар яшаса танҳо!..
Биз нодон эканмиз,

ўта бир нодон,

Болаликнинг покиза туйғусига асир.

Бу қадим дунёда,

яхши ва ёмон —

Ёнма-ён янашин билмасдик, ахир.

Мен бугун қирқ йиллик масофадан туриб,

Сизни сўроклайман, синфдошларим.

Бўлармикан бу дам ҳаммангизни кўриб,

Қора кўзларим менинг,

қалам қошларим!

Азиз Тошпўлат!

Менинг шоирим.

Қўшиғим!

Ғазалим

ва Достонимсан!

Ё — сенинг пирингман, ё — сен менинг пирим,

Менинг болалигим!

Сен — Бўстонимсан!

Қайда ул Бибигул — кокиллари зар,
Қайдадир Сотволди.

қайда Муҳаммад!

Қайдадур Файзулло, қайдасиз Раҳбар —
Қалбимни ёндирган ўша муҳаббат!

Севгининг нелигин билмасак-да у чоқ,

Уни сезар эдик кўз қарашларда.

Ҳар қалай,

рашк билан севар эдик бироқ.

У — пинҳон дард эди кўнгил сўрашларда...

Омон бормисизлар:

Уғилой, Самад,

Норбуви, Санақул, Ёдгор, Оппоқ ойим.

Шароф, Ҳожиқурбон, Собир, Адолат,

Бошингизни тошдан қилсин илойим!

Мен бугун оловдек ловиллаб турган,

Оташ меҳр билан севаман сизни.

Севаман, дўстларим,

ўша — Сиз юрган,

Менга таниш бўлган йўлларингизни.

Шу йўлларда ахир,

Менинг илк шеърларим.

Шодликларим менинг,

менинг кўз ёшларим.

Сиз билан қувнашган, сирлашган ерларим.

Йўқлик, камликларим,

сабру бардошларим.

Дарвоқе,

баъзилар сафларда кўринмас,

Жойлари жаннатда бўлсин плоҳим.

Улар қисматиини ўйлаганим нафас,

Қоп-қора тутундир қалбдаги оҳим!

Мен биламан,

ҳар бирингиз ҳам,

Шу буюк Ватаннинг бир зарраси — Сиз,

Шу юртга меҳрибон,
  шу элга ҳамдам,
Шу тансиқ ҳаётнинг бир қирраси — Сиз.
Ватан қайга деса —
  шу элга ҳамдам,
Шу тансиқ ҳаётнинг бир қирраси — Сиз!
Ватан қайга деса —
  шу ерга кетдик,
Изладик иқболнинг тамал тошини.
Шу диёр, халқ дея жонни фидо этдик.
Аямадик шодлигимиз,
  кўзимиз ёшини.
Бугун менинг севинчларим — дарёйи азим,
Қирқ йилдирки елкамизда даврнинг юки.
Узимизни аямадик бўлганда лозим,
Юз ёшда ҳам,
  шу юк билан юрармиз балки!..
Атрофда — фарзандлар завқи, шукуҳи,
Соҳибни хонадон — ота-онасиз.
Невара, чевара...
  келинлар гуруҳи,
Боболар, момолар — тинмас, парвонасиз!
Ва лекни,
  рости ган, мен учун ҳали ҳам.
Уша — ўн беш ёшли шаддод боласиз.
Менинг қалбим аро,
  дўстларим, ҳар дам,
Сиз бола эдингиз — шундай қоласиз!
Мен бугун қирқ йиллик масофадан туриб.
Сизни сўроқлайман, синфдошларим.
Бўлармикан бу дам ҳаммангизни кўриб,
Қора кўзларим менинг,
  қалам қошларим!

1980

УША ОҚШОМ

Уша оқшом ҳисларим жўшди,
Сабр қайнаб қирғоқдан тошди,
Бир зумгина лаблар туташди,
Сен билдинг

мен билдим фақат.

Уша оқшом кўп ширин эди,
Икки қалбда яширин эди,
Ҳам яширин, ҳам ширин эди,
Сен билдинг

мен билдим фақат.

Уша оқшом қайтиб келмади,
Яна бир бор насиб қилмади.
Изи қолди ўзи қолмади,
Сен билдинг

мен билдим фақат.

Уша оқшом ҳижрон экандир,
Бир умрлик армон экандир,
Биз — ер, у — бир осмон экандир.
Сен билдинг

мен билдим фақат.

1980

Улуғвор янграйди —
СССР Гимни.
Ҳар кимни етказмас
бундай шуҳратга,
Бахт қуши
Сийламас ахир,
Ҳар кимни!
Гимн садолари —
магрупп
ва ўктам,
Жанговар зарб билан
қуюлар дилларга.
Аён бир ҳақиқат!
не ҳайрат —
Бу дам —
Эзгу бир куй бўлиб
таралар элларга.
Олимпиаданинг —
баланд пештоқида,
Ҳилпираб турибди
Советлар байроғи
Ҳар сира,
Бу байроқ юксалган чоғида,
Тўлқинланар
АҚШнинг яқин-йироғи!
Дунёнинг юрагида
севинч уйғотиб,
Қадрдон Гимнимиз янграган сари,
Ирина сеҳр аро ўзини унутиб,
Шоҳсупада турар — кўзида ёшлари.
Ҳа,
Кўзда ёшлари билан тикилар,
Алвонранг байроғимиз
юксалар ҳамон.
Кўзларда ёш билан,
Бутун қалбдан кулар,

Ленин табриклаган бизни,
 Қўзларда ёш билан кулганмиз.
 Уша,
 Қирқ биринчи...
    қаттол қиш чоги,
 Москва ёнида қоядай
    турганмиз.
 Даҳлсиз турар экан
    советлар тупроги,
 Қўзларда ёш билан кулганмиз.
 Ҳаёт қил устида эди—
    у маҳал,
 Хотирдан учмагай у кунлар абад.
 Бошни эгди
    мағлуб фельдмаршал,
 Фашизмга сабоқ —
    Сталинград!
 Қўзларда ёш билан кулганмиз,
 Берлин:
    «Таслим»,— дея қўл
    кўтарган чоқ.
 Дунёни шодликка тўлдирганмиз,
 Рейхстаг узра ҳилпираркан
    Қизил байроқ.
 Қўзларда ёш билан кулганмиз,
 Галаба наради —
    Қизил Майдонда...
 Ахир,
 Ҳаммасига гувоҳ бўлганмиз,
 Неки ташвиш бўлса жаҳонда!
    III
 Қитъаларни кезар
    тўлқинли гулдурос,
 Фахрий шоҳсупада — Ирина пайдо.
 Қўшма Штатларнинг

ғашликлари рост.
Кимдир арпасини хом ўрмиш гўё.
Бу не мезбондорлик?
Нохуш қарашлар —
Муз каби совуқдир,
рости гап,
Бу телбалик—
оламни қай томон бошлар,
Наҳот,
Кетяпмиз ўтмишга қараб?!
Оламки пайдодир...
қадимул-айём.
Ҳаётғий зарурат —
борди-келдилар.
Дунёни безагай ҳурмату
эҳтиром,
Не толғ,
Аждодлар ҳам шундай қилдилар.
Қай куниким,
Гитлер ақлдан озди —
Шу куни
имонсиз қолди бу дунё.
Тарих,
Бу қисматни қора билан ёзди,
Уша —
телбаликни жазолади гўё!..
Лейк-плэсиднинг
Баланд пештоқида,
Советлар байроғи турибди ҳилпираб.
Фахрий шоҳсупада,
олам нингоҳида,
Ирина намоён —
юлдуздек парпираб!

27. 2. 1980

ТУРСУНОЙ

*Турсуной Саидазим
қизи хотирасига*

Уша олис кунлар,
Санъат гулбоғида,
Ноғиҳон чақнади ёруғ бир юлдуз.
Ўлкам уфқларга юз тутган чоғида,
Қалдирғочдай учиб келди бу киз.
Қанот ёзиб келди уфқлардан,
Нафосатга тўлди ўзбек саҳнаси.
Кўзларда бир оташ.
нигоҳлар бардам,
Баҳордай тиниқ эди нафаси.
Унинг ҳусни мисли қизил гунча эди,
Гулгун чеҳрасидан —
доғда эди лола.
Нозик гулбаданки —
Бир афсона эрди,
Ўтли ёлқинидан кўнгишларда нола!
Ёниқ бир оҳангда куйларкан Турсуной,
Саҳна пештоқиға келди булбуллар.
Элга тараларкан мусиқий бир чирой,
Жозибасеҳридан тебранарди гуллар,
Турсуной куйларди,
тингларди сарҳадлар,
Ўзбек макомининг парвози баланд
Авжга чиқар экан баҳслар, суҳбатлар,
Ҳайрат ичра — Тошкенту Смирқанд.
Не тонг,

Қойил қилса жумлан жаҳонни,
Ун олти баҳорли ул соҳибжамол
Озодлик нурига бахш айлаб жонни,
Санъат диёрини тамом этса лол!
Бир боқсанг — Лайлидир!
Бир боқсанг — Ширин!
Гўзал Афродита унга қилмиш ҳавас,
Зухра.

Тақдирда ҳам Зухралиги чин,
Бундай мўъжизани эл кўрган эмас!
У — гўзаллик бўлиб келди дунёга.
«Турсуной» бўлсину турсин дедилар
Нозик бир бинафша!

Ташна эди зиёга,
У чоқ турсунойлар шундай эдилар...
Не даҳшат!

Қоронғу бир тун маҳали,
Турсунойдан ногоҳ айрилди дунё.
Сўлди!

Бир гули ҳам очилмасдан ҳали,
Фарёд қилар эди қадим Бухоро!
Хонлик қатл этди гўзалликни,
Қатл этди севгини вафони.
Қатл этди орзуни, азалликни,
Ғазални, санъатни, сафони.
Қатл этди чақнаган юлдузни,
Қатл этди навои, қўшиқни,
Муҳаббатни ёниб куйлаган кизни,
Қатл этди ҳаётга ошиқни.
Ениқ бир оҳангда
Куйларда Турсуной!

8. 3. 1980

Қалқиб турар эди йигит аҳволи.

Йигитки,

    ўйиндир унга бу ҳаёт,

Иссиғу совуқнинг йўқдайин фарқи.

Хипча бел; нозик қад...

    таралла-бедод,

Қиз болами, дейсан, худо ҳаққи!

Тўқсон ота лол бўлиб турарди,

Йигит бўлса куларди ҳамон.

Куларди,

    тўхтовсиз қаҳ-қаҳа урарди,

Гўё бир мўъжиза рўй берди ноғиҳон.

Асаблари таранг тортилди чолнинг,

Кўзига қоронғу кўринди дунё.

Нелигин билолмай турар ушбу ҳолнинг,

Бог йўлида эса —

    кулги... акс-садо.

Акс-садо қолди бог йўлида.

Йигит эса кўздан йўқолди

Уша бир бурда нон — қўлида,

Тўқсон ота ҳайратда қолди.

9. 3. 1980

ГУЛ ФАСЛИ ЭДИ

Бир баҳор палласи, гул фасли эди,
Баҳорки шукуҳли, ҳавасли эди.

Зарафшон бўйларин дилбар ҳавоси.
Ғазалхон қушларнинг нағма, навоси,

Гулга чулғанганда борлиқ, ҳаммаёқ,
Уша бир сония, сирли ўша чоқ,

Қалбимга кираркан гулбадан бегим,
Бинафша атридан масту лол эдим.

Уша гулгун қабо, лаблари кирмиз,
Уша тонгги сабо, кўзлари юлдуз,

Уша позикниҳол, ўша мажнунтол,
Уша сарвқомат, қошлари ҳилол.

Уша қизил ғунча, ёниқ бир чирой,
Уша тиниқ олам, ўн тўрт кунлик ой.

Қалбимга кирди-ю, ақлимни олди.
Неча бир савдони бошимга солди.

Сўнг... бир кун ногиҳон тарк этди мени,
Гуллар базми аро йўқотдим уни.

Юрагимда қолди бир сўнгсиз алам,
Гўё шундан бери бахтсиз бу олам.

6. 4. 1980

СИЁБ БЎЙЛАРИДА БИР ЙИГИТ

Ҳамид Олимжон хотирасига

Сиёб бўйларида кезар бир йигит,
Баҳор қиссасини ёзар бир йигит.
Самарқанд саҳнида наврўзи олам,
Янгидан гул очиб, яшнамиш дунё.
Безанимиш дала ҳам, безанимиш сой ҳам,
Табиат бир базм бошламиш гўё.

Қирларни безамиш буғдой майсаси,
Бу — меҳнат фаслидир, бу — деҳқон фасли.
Боғларда кезади баҳор нафаси,
Бу гуллар фаслидир, гулистон фасли.

Сиёб бўйларида кезар бир йигит,
Шеърят дафтарин безар бир йигит.
Бир йигитки — шу ўлканинг шайдоси,
Урик гулларига ошиқ, жонфидо.
Шабнам қатрасидай тиниқ даҳоси,
Шу юрт чеҳрасида бўлмишдир пайдо.

Бир йигитки — орзулари бир жаҳон,
Баҳору бахт ила жондош, эгизак,
Қалби жўшқинликда мисли Зарафшон.
Навосиз дилларга навобахш юрак.

Снѣб буйларида кезар бир йигит,
Ешлик девонини тузар бир йигит.

Бир йигитки у бунѣд этган ашъор,
Регистон санъатидай сержило, гўзал,
Жозибаси, сеҳри эрур бетакрор,
СамДУ қизларига аталмиш ғазал.

Бир йигитки — эркини ёниб куйлагаң,
Булбул гулни куйлаб бўлгандай фиғоң,
Дўмбирани чертиб дoston сўйлаган,
Севги достоники — тингламиш жаҳоң.
Снѣб буйларида кезар бир йигит,
Севги номасини ёзар бир йигит.

Баҳорини куйлади қайноқ дил билан,
Баҳор бўлиб қолди охир ўзи ҳам.
Шодликни куйлади бийрон тил билан,
Шодлик бўлиб қолди охир сўзи ҳам.
Қуёшки оламда кезиб юраркан,
Ҳар сира янгидан гул очар баҳор.
Наврўз чечаклари яшнаб тураркан,
Шонр бу базмга келгуси такрор!
Снѣб буйларида кезар бир йигит,
Шеъринят дафтарини безар бир йигит.

24. 4. 1980

МУНДАРИЖА

Қатралар	5
Ажиб кунлар	7
Самарқанд пони	9
Улуғбек юлдузи	11
Чашма	13
Суюклигим	15
Гул фасли	17
Эзгулик	19
Мангулик	21
Муаллим	23
Кўзларингни излаб	23
Бугдойзорда	27
Сувчи	30
Бештов қасидаси	33
Тоғ хабли	37
Чегарада	38
Ассалом, Булғорня	39
Киргоқда	40
Меҳр	42
1941—йил шеърн	44
Минг хил буюқ	47
Бир кўришдик	48
Чанқоқ ҳислар	49
Олис хотиралар	50
Мени кутмоқдасан	51
Қуёш парчаси	52
Эътиқод	53
Турфа ранглар	55
Кирнинг этакларида	56
Гулга ўчлигингни биламан	57
Ақли ҳайрон	58
Бу шароб — аччиқ шароб	60
Биринчи шеър	62
Қишлоқ ёшлари	64
Тоғ отмоқда	66
Бир аёл келмоқда	67
Олчазор боғлар	68
Дунёнинг ул бурчига	69
Булбул навоси	71
Сой бўйига тушди йўлим	73
Бу сенинг висолинг	75
«Юқори чинор»	77
Келдим бу гулзорга	79

Дорилфунуним	81
Мен таниган дунё	86
Булбулнинг деганлари	88
Оппоқ далалар	89
Боғбоним	92
Бир париваш	93
Лолазор деб уйламанг	94
Боғ ичра	95
Бўлдим нигорон	96
Бир нигоҳнинг	96
Сабо еткур	99
Самарқанд	101
Дехқон қизисан	102
Севги ўти	104
Кўришни нетадим	106
Ўзгалар бўлмиш яқин	107
Меҳри дарё	108
Бир дунё нур билан	109
Менинг муҳаббатим	110
Бир булбул куйлайди	111
Табиат кўркига интилиб	112
Қор ёғмоқда	113
Бир ўлан айтмоқчийдим	115
Нигоҳда жонланди	117
Менинг ёшлигим	119
Хаёлимни безовтга қилдинг	122
Заррин куз чоғида	124
Омон бўлинг, турналар	126
Ул саодат мулкидин	128
Сирли дунё	129
Каҳрамон	130
Хумор кўзларингиз	132
Бола қалби каби	133
Бирга нафас олдик	135
Янги йил номаси	136
Бир қизни учратдим	138
Синфдошларим	140
Уша оқшом	144
Ирита Родиннанинг севишч ёшлари	145
Кўзларинг қаро бунча	150
Турсуной	151
Бир бурда пон	153
Гул фасли эди	155
Снеб буйларида бир йигит	156

На узбекском языке

ДУШАН ФАЙЗИ (ФАЙЗИЕВ)

МОЯ ЛЮБОВЬ

Стихи

Редактор М. Жалилов
Рассом В. Логинов
Расмлар редактори А. Бобров
Техн. редактори Т. Смирнова
Корректор О. Турдибекова

ИБ № 1887

Босмахонага берилди. 18.12.81. Боснига рухсат этилди. 15.4.83. Р 03760 Формати 70x90 1/32. Босмахона қоғози № 3 Адабий гарнитура. Юқори босма. Шартли босма л. 5,85 Шартли кр. оттиски 6,06. Нашр л. 5,28 Тиражи 5000. Заказ № 131. Баҳоси 80 т. Гафур Фулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. 700129. Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

«Правда 50 йиллиги» номидаги Фарғона область босмахо_насида терилди. Фарғона шаҳри, Фрунзе кўчаси, 45_уй.

Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат Комитетининг Тошкент Матбуот» полиграфия шилаб чиқариш бириктирилган қарашли 2_босмахонада матрицадан босилди. Янгийўл, Самаркандская кўчаси, 44.